

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Polde Jenko — predsednik, inž. Zvonka Cerne — namestnik predsednika in člani: Franc Istenič, Marinka Farčnik, Stane Primožič, Angelca Kunst, Boris Pertot, Jošt Bajželj in Peter Gunčar. Tisk: CP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XII. 29. sept. 1969 — št. 9

tekstilec

Odhajanje strokovnjakov je grozeč pojav

Zadnja leta je ta pojav bolj pogost tudi v našem podjetju. Trenutno smo pred dejstvom, da nas bodo v letošnjem letu zapustili kar trije strokovnjaki — inženirji. Lahko rečem, da so vsi trije res strokovnjaki, da so na ključnih položajih in zelo težko nadomestljivi. Prav izredno srečo bomo imeli, če jih bomo v nekaj letih uspeli nadomestiti z vsaj približno tako sposobnimi močmi.

Verjetno si vsi člani ne morete predstavljati, kolikšne težave in probleme povzročijo odhod enega strokovnjaka, kaj šele kar treh naenkrat. Poglejmo si zato te težave in probleme:

1. Omenil sem že, da gre za ključne strokovnjake. To so ljudje, ki zasedajo samostojna in za celotno poslovnanje zelo pomembna delovna mesta, ki zahtevajo poleg izrednega strokovnega znanja tudi vrsto drugih sposobnosti, kot so: znanje tujega jezika, pravilne organizacijske prijeme, poznavanje ekonomskega poslovanja, vzdrževanje pravih delovnih odnosov itd. Vse te lastnosti in sposobnosti data človeku lahko samo večletna praksa in zadostno teoretično-strokovno znanje. Poudariti moram, da je takih strokovnjakov v našem gospodarstvu daleč premalo, pa zato ni čudno, če si njih selтерна gospodarska organizacija prizadeva pridobiti zase.

2. Odhod takega strokovnjaka bi lahko primerjali z zelo pomembnim delom stroja. Če se tak del pokvari, stroj obstane. Rezervni deli pa so dragi in težko jih je nabaviti. V našem primeru sicer proizvodnja ne bo popolnoma zastala, bodo pa nastopile zanesljivo ovire v proizvodnji in v oddelkih, kjer so bili omenjeni strokovnjaki zaposleni, četudi bomo vrzeli izpolnili. Zavedati se namreč moramo, da so ti strokovnjaki tekom let, z vestnim delom in strokovnim poglobljanjem, pridobili več

(Dalje na 3. strani)

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Izvršitev osnovnega plana meseca julija in kumulativno

PREDILNICA I

Enota je dosegla v efektivnih kg 113,4 % in v baznih 98,6 %. Kumulativno pa ima 103,6 % v ef. kg in 97,0 % v baznih.

Podatek pove, da je svoj mesečni plan presešla v efektivnih kg, in to zato, ker je predla nižjo Nm, kot je bila predvidena po planu. Zaradi istega razloga je v bb. kg pod planom.

Povečali so se zastoji, in sicer zaradi: čiščenja, premenjav, pomanjkanja električne energije in popravil.

V pogledu trdnosti preje so naredili 94,4 % proizvodnje nad normativom in 5,6 % pod normativom. Enakomerno izdelane preje je 94,4 % nad normativom in 5,6 % pod normativom.

Z osnovnimi surovinami je bila enota pravočasno in dobro oskrbovana, kar dokazujejo tudi rezultati trdnosti in enakomernosti preje.

Po planu bi morala enota priti četrti julija s proizvodnjo sintetične in polinozične preje, vendar to ni

bilo možno, ker vzdrževalni obrat ni uspel narediti avivirnih naprav, kljub pravočasnemu naročilu. Tako so izpadli iz proizvodnje artikli, ki jih tržišče nujno zahteva.

PREDILNICA II

V efektivnih kg je dosegla enota 98,1 % v baznih pa 93,0 %. Tako ima kumulativno v efektivnih kg 94,6 % in v baznih 92,4 %.

Tudi predilnica II je predla nižjo Nm, kot je bila planirana. Plana za julij ni dosegla niti v ef. kg niti v baznih.

Povečali so se zastoji, in to zaradi: pomanjkanja predpreje, premenjav, čiščenja in popravil ter dopustov.

V pogledu trdnosti je bilo narejene 90 % preje nad normativom in 10 % pod normativom. Pri enakomernosti preje pa je rezultat slabši, saj je bilo proizvedene le 80 % nad normativom in 20 % pod normativom.

Enota je bila s surovinami dobro oskrbovana, in to v pogledu kvalitete in kvantitete.

TKALNICA I

Enota ni izvršila mesečnega plana niti v tekočih metrih (92,9 %) niti v votkih (95,8 %). Tako ima kumulativno 99,1 % v tekočih metrih in 99,2 % v votkih.

Mesečni osnovni plan ni bil dosežen, ker je bil obseg obratovanja manjši, kot ga je predvideval plan. Operativni plan pa je enota presešla za 3 % v tekočih metrih in v votkih.

V pogledu kvalitete je imela enota 84,3 % I. kvalitete, kar je za 1,9 % manj, kot meseca junija. Deloma gre to na račun poostrenih kriterijev kvalitete pri polinozičnih tkaninah.

Izkoristek statev je bil 91,2 %, torej za 0,7 % večji, kot meseca junija.

Proizvodnja je potekala normalno, ker je bila enota v redu preskrbljena s prejo, posebno v količinskem pogledu. Assortiment je bil dosežen 96 %. Prišlo pa je do izpada artikla iz polinozične preje, ker le-te predilnica ni naredila.

TKALNICA II

Rezultati tkalnice II so boljši, saj je naredila v tekočih metrih 101,6 % in v votkih 104,5 %. Kumulativno pa je tudi tkalnica II v tekočih metrih pod planom (98,4 %), medtem ko je v votkih nad planom (104,0 %). V tm je ta enota kumulativno pod planom zato, ker je v preteklih mesecih proizvajala artikle z večjo gostoto. V pogledu izdelkov I. kvalitete jih je enota dosegla 86,7 %, kar je za 0,7 % manj, kot meseca junija. Izkoristek statev pa je bil 85,9 %, kar je za 0,9 % več, kot v preteklem mesecu.

Pri uvajanju proizvodnje sintetičnih tkanin v redno proizvodnjo je imela enota precej težav, ki so nastale zaradi ozkih grl v prevljanju in barvanju. Drugače pa je potekala proizvodnja kar normalno, ker je bila preskrba s prejo v redu in tudi večjih menjav ni bilo.

PLEMENITILNICA I

Enota je presešla plan v tekočih metrih (114,0 %) in v kvadratnih metrih (115,0 %). Tudi v kumulativnem pogledu je nad planom, in sicer ima v tekočih metrih 103,9 % in v kvadratnih 104,6 %.

Proizvodnja je potekala ugodno. Poudariti je treba, da tokrat ni bilo pomanjkanja barv in kemikalij, pa tudi ne večjih zastojev zaradi okvar strojev.

Odstotek neregularnih tkanin je 7,2 %, kar je pod planiranim.

Se vedno so težave pri izpolnjevanju rokov, in to pri tkaninah za domači trg. Se pa ta problem postopoma popravlja z bolj

(Dalje na 2. strani)

Sto žensk na Triglavu

IN KAKO SEM SE PRIPRAVLJALA

Večina žena ve, da že par let razpisuje znani tehnik TT »pohod 100 žensk na Triglav«. Znano je tudi, da je zelo težko priti na vrsto, ker je toliko prijav. Toda, če človek poskuša, ima včasih srečo. Tudi jaz sem jo imela, saj sem dobila ljubeznivo sporočilo, da sem med izbranimi.

Malo me je zaskrbelo, ker moje zdravstveno stanje letos ni bilo nič kaj primerno za hojo na Triglav. Ampak, kar je, jel Kdo ve, če se mi še kdaj nasmehne sreča? Moram izkoristiti priliko! Odločila sem se, da grem, in to sem sporočila uredništvu TT v Ljubljani.

Zdaj je bilo treba nabrati moči za tako dolgo pot. In kje bi se to dalo bolje narediti, kot pri Nacetu v Novigradu. Naš stari, zvesti FAP nas je varno pripeljal tja. To je bilo že prvo nabiranje kondicije, saj nas je stresal in premetaval na vse mile viže. Nekateri so te neprijetnosti spremljali z negodovanjem, meni pa je bilo kar prav. Ker pa je bil potreben tudi trening, sem nekega večera predlagala dvema zastopnikoma našega mladega rodu, da bi predili trikratno tek okoli Pinete, češ, na Triglav grem in moram prej preizkusiti svoje zmogljivosti. Predlog je bil sprejet, pa smo tekli. Start je bil pred našo jedilnico, mimo naselja Maribor, kjer je na vrhu klanca meni zmanjkalo sape. Prej sem predvidela, da moramo teči okoli cele Pinete, vključno mladinsko zdravilišče in dom ZB. Potem pa sem vsa zadihana vpila za Maričko, mojo nečakinjo, naj zavije kar po naši cesti dol, kar je tudi z veseljem storila. Drugi krog nismo več tekli, ampak samo še korakali; v tretjem sem samo še malo opletala in prišla na cilj, ko sta se mlada dve že veselo gugala na gugalnici. To je bil torej moj trening za pohod na Triglav.

Planincem je potrebna seveda tudi oprema. Dobrodušni sodelavci so mi jo znesli skupaj iz vseh vetrov. Čevlje sem pa le morala kupiti. Slišala sem namreč, da sposojeni čevlji radi žulijo. Sta

sem v »Peko« in nabavila predpisane čevlje, potem pa teden dni nič pogledala v škatlo. Na predvečer odhoda sem nagovarjala dobro sosedo, naj gre z menoj na Smarjetno, da preizkusim čevlje.

Ko pa sem jih hotela obuti, sem ugotovila, da imam en čevelj št. 36, enega pa št. 41. Na vso sopo sem drla na lokalni avtobus in šele v mestu ugotovila, da sem obuta še kar v copate. Pritekla sem v trgovino tik preden so zaprli. Prijazna prodajalka je bila pri-

pravljena, da mi zamenja čevlje, hotela pa je vedeti, ali naj bosta čevlja številke 36 ali 41. Predlagala sem ji, naj mi da št. 37, ker mi bodo taki najbolj prav. Tako je tudi storila. Seveda je bilo potem prepozno za preizkušnjo čevljev na Smarjetni, pa sem jih obula in šla v njih k najbližji sosedki na klet. Tako so bili tudi čevlji pripravljeni za odhod.

Izkušeni planinci so mi zagotavljali, da moram na vsak način

(Dalje na 5. strani)

Takole nas je ujel fotograf na terasi hotela Jelovice na Bledu

Vsebina in področje dela socialnega delavca

V vsaki družbi, tudi socialistični, je polno nasprotij, ki ustvarjajo razne konfliktna situacije, le-te pa povzročajo celo vrsto socialnih problemov. Razvoj industrije, modernizacija in mehanizacija omogočata ljudem boljše delovne in življenjske pogoje, ob tem pa se spreminja tudi način življenja ljudi. Z zaposlitvijo žene so se začeli spreminjati odnosi med moškimi in žensko, večji dohodek omogoča ljudem boljše in brezskrbnejše življenje, ljudem ostaja vse več časa za zabavo in rekreacijo itd. To so brez dvoma zelo pozitivni elementi razvoja družbe, ki se odražajo tudi pri nas.

Poleg navedenih pozitivnih elementov pa razvoj industrije in spremenjeni odnosi med ljudmi povzročajo vrsto konfliktnih situacij, zaradi katerih se ustvarjajo razni socialni problemi. Vsako leto je več razvez, v porastu so izven zakona rojeni otroci, alkoholizem je dobil že zaskrbljujoč obseg, konfliktov med starši in otroci je vsak dan več in to predvsem zaradi različnih pogledov na današnji čas. V porastu so živčna obolenja, na pohodu je mladinska delikvenca, prostitucija in delomrzništvo, poglobljajo se razlike med bogatimi in revnimi itd. To je seveda zelo majhen drobec aktualnih negativnih pojavov v naši družbi.

Socialne probleme povzročajo različni objektivni in subjektivni faktorji. Kot objektivni faktor, ki lahko povzroči težak socialni problem naj navedem družino, kateri je iznenada umrl oče. Ker mati ni bila zaposlena, otroci pa še niso materialno preskrbljeni, iznenada nastane problem, kje dobiti denar za normalno preživljanje družine.

V tem primeru družina ni več kriva, če je pri njih nastal določen socialni problem.

Kot subjektivni faktor, zaradi katerega je nastal določen socialni problem pa zopet vzemimo družino z več nepreskrbljenimi otroki. Mati je nezaposlena, oče kot delavec še kar dobro zasluži, vendar je alkoholik. Namesto, da bi skrbel za svojo družino, večino denarja zapije. Tudi v tem primeru so otroci in mati nepreskrbljeni, omenjeni socialni problem pa je nastal zaradi subjektivnega faktorja — alkoholizma očeta.

Socialne probleme delimo v več skupin:

— materialnega značaja, ki so zajeti z našo zakonodajo (razne priznavalnine);

— materialnega značaja, ki niso zajeti v našo zakonodajo, ampak se rešujejo z dajanjem običajnih oblik varstva in pomoči (razne socialne podpore);

— nematerialnega značaja, ki jih zaradi posebnosti in različnosti ne moremo zajeti z ukrepi socialne politike (obravnavanje neurejenih družinskih razmer, alkoholikov, delomrznežev, mladinske delikvence, osebno motenih ljudi itd.);

— mešani socialni problemi, pri katerih se prepletajo elementi stiska in težav materialnega in nematerialnega značaja (materialne samohranilke — priznanje očetovstva in urejanje preživnine za otroke).

Ljudje potrebujejo družbeno pomoč pri svojih problemih:

— ker ne poznajo svojih pravic in dolžnosti;

— ker ne razumejo svojih pravic in dolžnosti;

— nočejo osvojiti zahtev družbe;

— niso zmožni, da bi uresničili svoje pravice in dolžnosti;

— jim okolje preprečuje, da bi realizirali svoje pravice in dolžnosti.

Cilj dela socialnega delavca je pritegniti k delu za rešitev problema prizadetega delavca in njegovo okolje ter vključiti družbene organe, ki razpolagajo z možnostmi in sredstvi za rešitev problema. Za doseganje omenjenega cilja izbira socialni delavec odgovarjajoče metode dela, pri tem proučuje prizadeto osebnost in njegovo okolje, ugotavlja in razčlenjuje problem, išče vzroke, svetuje, pomaga in spremlja aktivnost prizadete osebe pri reševanju njene problematike.

Področje dela socialnega delavca je zelo široko, saj so socialni delavci zaposleni v gospodarskih organizacijah, centrih za socialno delo, na šolah, sodiščih, kazensko-poboljševalnih zavodih, zavodih za socialno zavarovanje, domovih za stare, bolnicah, zdravstvenih zavodih itd. Področje dela v omenjenih ustanovah se bistveno ne razlikuje, cilj pa je v vseh primerih isti: pomagati ljudem, ki so pomoči potrebni.

V zadnjih letih se socialno delo vse bolj uveljavlja tudi v gospodarskih organizacijah. Z uporabo novih strojev, moderno tehnologijo in organizacijo dela se je zelo povečala produktivnost dela. Vsa modernizacija in mehanizacija pa bi bila brez pomena, če ne bi imeli na razpolago sposobnih delavcev. Delavec pa ni stroj, zato ni vseeno, kako delavci živijo, kako se hranijo, kakšne imajo stanovanjske razmere, kakšno je njihovo zdravstveno stanje, kako se razumejo s sodelavci in predpostavljeno, kako imajo urejene družinske razmere, kakšne imajo delovne pogoje, kako izkoriščajo svoj prosti čas itd. To pa so področja dela, ki jih v podjetjih obravnavajo socialni delavci.

Če hočemo, da se bo povečala produktivnost dela, moramo nuditi delavcem take življenjske in delovne pogoje, da bodo s čimmanjšimi naporji dosegali najboljše rezultate. Izkušnje pa kažejo, da se z intenzivnostjo dela povečujejo tudi neugodni faktorji, ki negativno vplivajo na delavce. Tu imam predvsem v mislih povečanje živčnih obolenj, invalidnosti zaradi raznih poklicnih bolezni, povečanje uživanja tablet proti glavobolu in raznih poživil, ki v končni fazi vplivajo na živčni sistem delavca.

V prihodnje se bo moralo socialno delo v podjetjih še bolj krepiti, ker hiter tempo razvoja in večja intenzivnost dela vplivata na zdravstveno stanje delavcev ter njihovo razpoloženje.

F. D.

Nič lep pogled okolice zabojarne

Izvršitev osnovnega plana meseca julija in kumulativno

(Dalje s 1. strani doslednim disponiranjem in planiranjem.)

Enota je naredila tudi nekaj uslug za obrat II.

PLEMENTILNICA II

Tudi ta enota je preseгла svoj mesečni osnovni plan, in sicer je naredila v tekočih metrih 111,0 % in v kvadratnih 113,1 %. Tako ima kumulativno 98,1 % v tekočih metrih in 100,1 % v kvadratnih.

Proizvodnja je potekala v redu. Obrat je proizvajal samo dva tedna, ostali čas pa so imeli njegovi

člani kolektivni dopust. V času dopusta je bil izvršen remont. Zaradi pomanjkanja rezervnih delov (predvideno je bilo, da bodo nabavljeni do remonta!), so nekateri stroji (kljub remontu!) še vedno v slabem stanju.

Ponovno stopa v ospredje slaba izkoriščenost kosmatilnih kapacitet. Posebnih kosmatenih artiklov iz obrata II ni več. Vodstvo obrata skuša stroje izkoristiti vsaj delno z različnimi uslugami, vendar je to le delna in trenutna rešitev. Kosmatilnica torej čaka na boljše rešitve tega problema. I. B.

Prodaja meseca julija in kumulativno

Količinska izvršitev meseca julija in kumulativno (v %)

Domači trg	58,0 % meseca julija in 76,3 % kumulativno.
Izvoz	104,9 % meseca julija in 119,0 % kumulativno.
Skupaj	71,9 % meseca julija in 89,0 % kumulativno.

Vrednostni dosežki

Domači trg	49,5 % meseca julija in 74,9 % kumulativno.
Izvoz	114,5 % meseca julija in 118,0 % kumulativno.
Skupaj	60,4 % meseca julija in 82,1 % kumulativno.

Zaloge

Od skupnih zalog jih je v odstotkih v	
obrat I	55,7
obrat II	41,0
Zagreb (skladišče)	3,3

Glavne značilnosti prodaje v mesecu juliju so:

- prodane količine so dosegle 71,9 % planiranih
- vrednost prodaje je dosegla 60,4 % planirane vrednosti.

Rezultati kažejo, da se stanje v naši prodaji le počasi izboljšuje. Julijska prodaja je namreč le malenkost višja od junijske, kar pa velja samo za domači trg. Izvoz se je v juliju znižal, kljub temu pa je tudi julijski dosežek še vedno 4,9 % po količini nad planom po vrednosti pa celo 14,5 %.

Kot rečeno, se je prodaja na domačem trgu samo rahlo dvignila, kar velja za prodajo trgovski mreži, medtem ko je prodaja reprodukciji zopet padla, in tako dosegla v zadnjih devetih mesecih najnižjo količino.

Skrajni čas je, da se prične s sistematično obdelavo konfekcijskih podjetij, posebno zato, ker so prav konfekcijska podjetja glavni potrošnik proizvodov obrata II.

Posledice nizke prodaje so povečane zaloge, ki so narasle za 3,5 %.

Odnos do kritike

»Kdor dela, tudi greši! pravi pregovor. In res je tako. Naj bodo razmere in pogoji še tako ugodni in primerni, proizvajalci še tako prizadeti in vestni, brez napak in problemov ne gre, vsaj daljši čas ne.

Naravno je torej, da tu in tam zaškriplje, da malo zaidemo s prave poti in podobno. In popolnoma normalno je v takih trenutkih tudi to, da se pojavi dobronamerna kritika, ki opozarja na nastale napake in probleme. Brez take kritike ostanejo napake pogosto neopazne ali pa jim pripisujemo manjši negativni pomen, kot ga dejansko imajo. Takšen odnos pa se nam kasneje lahko močno maščuje. Zato je taka — dobronamerna kritika pozitiven faktor, ki ga moramo resno upoštevati, proučiti in z uspešno akcijo zaključiti.

Na žalost smo ljudje zelo občutljivi, premalo preudarni in tudi premalo objektivni, kadar se srečamo s kritiko. Običajno se niti ne poglobimo v njeno bistvo,

ampak jo kategorično zavračamo in pobijamo. Takoj se čutimo osebno prizadete in ogrožene, pa jo brez preudarka vržemo v koš kritiziranja, čeprav je največkrat konstruktivna in dobronamerna. Rezultat takega odnosa je seveda skrajno negativen in često se kasneje izkaže, da smo postopali nepremišljeno, netaktično in sebi v škodo. Na žalost pa nas tudi take izkušnje ne spametujejo, ne nauče, da je kritika nujna in koristna.

Kritika ne nastane brez vzroka! To je treba prvenstveno upoštevati, kadar se z njo srečamo. Ta vzrok je treba poiskati in odpraviti, pa bo tudi kritika utihnila. Tak način je vendar najbolj enostaven in učinkovit! Z strahovanjem in pritiskom pa je kritiko nemogoče zaježiti. Na tak način dosežemo prav obratno: kritika se še bolj razplamti, zaostri in deloma preide v kritiziranje. Iz takega stanja slede medsebojni prepirl, obračunavanja, potencirana borba za priznanje in

uveljavitev določenih stališč prizadetih posameznikov ali skupine. Pogosto je takšno stanje škodljivo večini, sem in tja pa spodnese tudi kak višje postavljeni položaj. Vse to in še hujše zadeve povzročijo neutemeljen strah pred kritiko. Tak strah je na srečo lastnost manj sposobnih in plahih ljudi, ki jih prej ali slej selekcija izvrše in onemogoči. Za plah in slabotne namreč ne more biti prostora med močnimi in pametnimi!

Podobni pojavi niso redki tudi v našem podjetju. Nekateri člani onemogočajo vsakršno kritiko, čeprav je še tako dobronamerna in konstruktivna. Rezultat takega načina je, da je kritike vsak dan več, da postaja deloma že zlonamerna. Preprost proizvajalec le redko loči dobronamerno kritiko od zlonamerne, resnico od laži! Posledice so resne, ljudje so preplašeni, malodušni, pričakujejo vedno najhujše, ne zaupajo nikomur; vse to pa jim jemlje voljo. Nadaljevanje na 3. str.

V tkalnici I

Sodeluj v Tekstilcu!

Odhajanje strokovnjakov je grozeč pojav

(Dalje s 1. strani)

izkušenj, odkrili vrsto fines in prijemov, ki jih bodo vzeli s seboj. Nihče izmed nas jih tako ne bo mogel posredovati novozaposlenim.

3. Takoj bo potrebno dobiti zamenjavo. Tudi ta naloga je težka, verjetno celo nerešljiva.

Vsi vemo, da so naši dohodki, če jih primerjamo z dohodki drugih gospodarskih organizacij, nizki. Se prav poseben nizki pa so dohodki naših strokovnjakov, ker jih druge, dobro situirane gospodarske organizacije, nagrajujejo zelo visoko zato, da ostanejo. V takih razmerah je razumljivo, da se na naš razpis ne bo prijavil noben strokovnjak. V najboljšem primeru se bo javil kak začetnik z visokošolsko izobrazbo. Postaviti njega na ključni položaj pa bi bila velika napaka. Dobiti dovolj kvalitetno in pravočasno zamenjavo bo zato zelo težko.

Iz povedanega sledi, da predstavlja odhod teh ljudi problem, ki ga v sedanjih pogojih in razmerah skoraj ne moremo uspešno rešiti. Kakšne bodo posledice se bo kmalu pokazalo.

Naše operativno vodstvo in kadrovska služba se te groznejše zavedata. Skušala sta te strokovnjake zadržati, vendar so bili vsi naporji zamanj. Verjetno bo ostalo tudi iskanje zamenjave brezuspešno.

Problem je resnično resen in zelo težak, vendar rešljiv: strokovnjake, predvsem tiste, ki zasedajo ključne položaje in svoje naloge rešujejo v vseh pogledih 100 % ali vsaj blizu tega odstotka, bi morali bolj nagraditi. Zajemčiti bi jim morali enake osebne dohodke, kot jih imajo strokovnjaki v večini drugih gospodarskih organizacijah.

V kapitalističnih deželah to ni tako težko narediti. Vsak strokovnjak ima tam svojo lastno oceno in njej primerne osebne dohodke. V primeru, da želi zapustiti podjetje (drugje mu ponudijo več!), je možno dvoje: če je njegova vrednost za podjetje dovolj velika, če je vzemimo nenadomestljiv, potem mu brez zadržek ponudijo več od tistega, ki ga vabi. V nasprotnem primeru pa ga pustijo, da gre. O takih primerih odloča enostavno glavni direktor ali pa lastnik podjetja.

V našem sistemu tak način ni možen, vsaj legalen. Interni pravilnik o delitvi OD točno predvideva sistem nagrajevanja. Vsakršna sprememba mora odobriti CDS. Tak sistem je popolnoma v redu, dokler ni bistvenih razlik v osebnih dohodkih med istimi delovnimi mesti v različnih gospodarskih organizacijah. Čim pa so te razlike večje, in te so danes že zelo velike, pa nujno pride do odhajanja ljudi na bolj plačana delovna mesta. V obstoječih pogojih tak pojav ni možno zavreti.

Če bomo hoteli to odhajanje strokovnjakov (splošnih strokovnjakov, inženirjev, tehnikov in VK) zaježiti, jih bomo, kot rečeno, morali ustrezno nagradjevati. Druge rešitve ni!

Ta rešitev pa je težko izvedljiva ob dejstvu, da imamo v podjetju še precej zaposlenih, katerih osebni dohodki so pod 60 tisoč starih dinarjev. Mnogi izmed članov kolektiva boste rekli: »Ni govora, da bi kaj takega dovo-

(Dalje na 5. strani)

Kaj storiti s kočo na Krvavcu — jo prodati ali adaptirati?

V 7. številki časopisa je bilo izrečenih precej kritik na račun naše koče na Krvavcu. Koča je v precej slabem stanju, saj bi bilo treba zamenjati vso notranjo opremo in izvršiti razna druga popravila. Vsega tega se uprava Počitniške skupnosti zaveda, zato se bo treba odločiti, ali naj kočo prodamo ali adaptiramo.

Ko je spomladi centralni delavski svet obravnaval zaključni račun Počitniške skupnosti, so bili posamezni člani našega najvišjega organa mnenja, naj se kočo proda, ker je z njo vsako leto izguba, vendar — do končnega sklepa ni prišlo. V letu 1968 je obiskalo kočo samo 47 naših delavcev, skupno pa je letovalo 130 ljudi. Finančni rezultat je bil zelo slab. Dohodka je bilo 161.036 S din, izdatkov pa za 710.185 S din. Iz podatkov je torej vidno, da je bilo lani 540.149 S din izgube. Letos je slika skoraj ista kot lani, saj je do 30. avgusta letovalo na Krvavcu samo 70 ljudi.

Ker je v našem podjetju večkrat toliko različnih mnenj, kolikor je ljudi, bom poizkušal objektivno prikazati razloge, ki govorijo za prodajo koče oziroma za njeno adaptacijo.

Eden glavnih razlogov, ki govori v prid prodaje koče, je letna izguba okoli 600.000 S din, ki jo moramo pokriti iz dohodka, ustvarjenega v počitniškem domu v Novigradu. Prav tako visoko izgubo imamo z domom v Bohinju, zato moramo letno pokrivati (za oba doma) 1.200.000 S din izgube. Če te izgube ne bi bilo, bi imeli več sredstev za adaptacijo in modernizacijo. Vrednost koče na Krvavcu cenimo na 2,5 milijona S din, to pa pomeni, da v 4 letih ustvarimo toliko izgube, kot je celotna vrednost koče.

Drugi, prav tako tehten razlog, ki govori v prid prodaje, je izrabljena oprema v koči. Če bi ho-

teli izvesti adaptacijo, bi porabili najmanj milijon S din. Nakupiti bi bilo treba nove kavče ali »pohin« modroce, omaro za posodo in obleko, pomivalno korito z delovnim pultom, dokupiti posodo, po tleh položiti linolej, prepleskati notranjost koče, popraviti mizo, okrog koče postaviti novo ograjo, ki bi bila precej draga, popraviti stranišče itd. Prav tako bi bilo potrebno izkopati in betonirati jamo za smeti in odpadke. Ker bi bilo treba ves material in opremo pripeljati iz doline do koče, bi bil tudi prevoz zelo drag.

Tretji razlog pa je število članov kolektiva, ki obiskujejo našo kočo. Če pomislimo, da bi morali za 50 članov kolektiva, ki lahko obiščejo kočo, vložiti preko milijon S din za adaptacijo, pokrivati pa bi morali še letno izgubo, potem je bolje, da se najbolj vneti pristaši koče na Krvavcu dogovorijo, da kočo odkupijo, potem pa naj jo adaptirajo s svojim denarjem. V tem primeru bodo verjetno bolj pazili na imovino, kot so to delali doslej. Da je koča v takem stanju, so krivi nekateri obiskovalci, saj so prepričani, da se družbena imovina lahko po mili volji uničuje. Prepričan sem, da se odnos gostov do imovine ne bi izboljšal, če bi kočo tudi temeljito adaptirali. Po nekaj mesecih bi ponovno ugotavljali, da manjka tega ali onega, da je v koči nered itd. Seveda je možno vnesti stalno in učinkovito kontrolo, toda to bi še povečalo stroške, ki jih imamo s kočo. Izgube ne bi imeli samo v primeru, če bi povišali oskrbnino od sedanjih 200 S din na 600–800 S din, za tuje goste pa na 1.000 S din na dan. Ob tem pa se postavlja vprašanje, koliko naših članov kolektiva bi še letovalo na Krvavcu.

Razlogi, ki govorijo za to, da se koča obdrži in adaptira pa so sledeči:

Koča na Krvavcu je na zelo lepem kraju. Poleti so možni izleti v Kamniške planine, pozimi pa je ugodna smuka. V perspektivi bo postal Krvavec smučarski center, saj se predvideva gradnja ceste, ki bi šla blizu naše koče, v načrtu pa je tudi izgradnja sedežnice in nekaj smučarskih vlečnic. Zaradi omenjene izgradnje, bo zemljišče na Krvavcu pridobilo na vrednosti, turisti pa bodo imeli dovolj možnosti za rekreacijo. Ker ima koča samo 6 ležišč, je za tako velik kolektiv kot je naš, odločno premajhna, zato bi se bilo treba odločiti, da se v prihodnjih letih zgradi na obstoječem zemljišču, ki obsega 450 m², nov dom, ki bi imel centralno kurjavo, električno razsvetljavo, moral pa bi biti stalno oskrbovan. V tem primeru bi lahko pričakovali, da bo dom posloval ren-

tabilno in da bo res v polni meri služil svojemu namenu.

Obstaja pa še tretja varianta, za katero se je upravni odbor Počitniške skupnosti spomladi tudi odločil. Kočo na Krvavcu bomo vzdrževali v tolikšni meri, da se ne bo delala škoda. Vse večje adaptacije ali novogradnje pa bi izvedli v prihodnjih letih, če bo imelo podjetje na razpolago potrebna sredstva.

V septembru bomo na Krvavcu naredili samo najnujnejša popravila, kot so: popravilo ograje, stranišča, kupili bomo nove zaveze in po možnosti omaro za posodo in obleko, popravili bomo streho in temeljito počistili notranjost koče. Če pa bodo samo-upravni organi sprejeli drugačne sklepe, bomo le-te izvajali kot bodo sprejeti.

Franc Dolenc

Člani kolektiva!

Na 4. strani objavljamo ANKETO o letovanju v Novigradu. V anketi sta tudi vprašanji o koči na Krvavcu in o domu v Bohinju. Napišite torej še svoje mnenje!

Uredništvo

Zanimivo

UPORABA COMPUTORJEV

Osnovni problem industrije je planiranje proizvodnje, tako da bodo vse naročene količine proizvodov izdelane v pravem času. Razdobje med povpraševanjem po določenih izdelkih in nabavo potrebnih količin se je časovno močno skrajšalo in se bo še naprej skrajševalo. Na svetovnem trgu ne tekmujejo samo v cenah, temveč tudi v hitri postrežbi odjemalcev, kar sili vodstva podjetij k uvajanju novih pripomočkov za vodenje proizvodnje, da tako dosežejo čim krajši čas za reakcije v vseh njenih stopnjah.

Le točno poznavanje tekoče proizvodnje omogoča vodstvu disponirati tako, da poteka proizvodnja nemoteno. Informacije od uporabe surovin preko optimalnega izkoriščanja strojev do nujnih ukrepov za pravočasno dobavo, nam lahko brezhibno posreduje samo sodoben elektronski računalnik (computer), in to s točnostjo, ki je ne obremenjujejo človeške slabosti. Razumljivo pa je, da elektronska obdelava podatkov ni že jamstvo za uspešno vodenje podjetja, temveč je le pomožno sredstvo, ki daje vodstvu podjetja potrebne in zanesljive podatke, na osnovi katerih se človek lahko izogne napačnim odločitvam in izbere optimalno rešitev za dani primer.

V tkalnicah tekstilnega podjetja Novoteks stekajo dnevno okrog sedem tisoč kvadratnih metrov blaga v blizu 400 vzorcih. V tako pestri in uspešni proizvodnji jim dobro služi elektronski računalnik, ki so ga kupili. Ta tovarna proizvaja vnaprej prodano blago po količini in vzorcu. Vsaka zamenjava predstavlja v proizvodnem procesu zelo zahtevno in časovno dolgo delo, kar z omenjenim strojem naredi pravočasno in kompleksno. Tako uspešno prilagajajo proizvodnjo željam kupcev, domalaj vsakodnevno.

ŠE ČETRTE IZMENA V NOVOTEKSU

Dvajset odstotkov večja proizvodnja v prvi polovici letošnjega leta kot lani v istem obdobju je, kot pravijo v Novoteksu, predvsem rezultat uvajanja novih, visokoproduktivnih strojev in izboljšanja notranje organizacije — vključno z nagrajevanjem po delu tudi v strokovnih službah.

Njihovi stroji tečejo noč in dan, tudi ob nedeljah in praznikih. Amortizacija za nove stroje je namreč tako visoka, da jih je treba do kraja izkoristiti, potem pa zamenjati z novimi, še bolj sodobnimi in produktivnimi.

Zgradba predilnice I

Odnos do kritike

Nadaljevanje z 2 strani

do bolj vestnega in uspešnega dela. Posledice bodo vsak dan še hujshe!

Zakaj gremo tako pot? Ta pot ne pelje do cilja! Zakaj ne bi ubrali način odkritega pogovora in informiranja? Zakaj ne prisluhujemo vsaki kritiki, jo analiziramo in naredimo vse, da odpravimo njen vzrok? Delati tako je vendar najbolj preprosto in učinkovito, in vse, kar je negativnega, bi tako odpravili.

Poleg tistih, ki načelno zavračajo in obsojajo vsako kritiko so tudi taki, ki pravijo: »Lahko je kritizirati, težko pa najti boljše rešitve! Dodaj kritiki še konkreten predlog rešitve ali pa bodi tiho!« Tudi takšno mnenje je napačno. Napačno je trditi, da kritika ne more obstajati brez predloga za rešitev oziroma, da je samo

takrat, če ji dodamo tak predlog — konstruktivna. Kritika je zgolj osnova ali pobuda za akcijo, ki naj problem ali težavo reši, od strani. Problem ali napako opaziti in kritizirati zmore tudi preprost človek. Najti ustrezno rešitev pa pogosto ne more niti strokovnjak, ampak je potrebno angažirati kar večjo skupino strokovnjakov.

Kritike resnično ne bi smeli podcenjevati in omalovaževati, če je dobronamerna. Kot rečeno jo je treba s pametjo sprejeti, analizirati in odpraviti vzrok ali vzroke, zaradi katerih je nastala. O poteku akcije pa je potrebno članstvo informirati. Prepričan sem, da bi ob takim postopku odpadla vsa zlonamerna kritika, ljudje pa bi delali z mnogo več poleta. Sprejemati dobronamerno in konstruktivno kritiko se pravi — onemogočati zlonamerno kritiko ali kritiziranje! P. G.

Človek, zdravje in produktivnost

(Nadaljevanje k letošnjemu svetovnemu dnevu zdravja, ki je poseben medicinski del.)

Utrujenost

Za pojem utrujenosti obstajajo razne razlage in definicije, na splošno pa to pomeni psihofiziološke spremembe, katerih rezultat je tromost, slabo počutje in želja po prekinitvi dotodanje aktivnosti. Prav zaradi teh poja-

vov, ostane utrujenost problem, ki se javlja kot konstantni faktor pri vsakem delu. Psihološka komponenta otežkoča, da bi se prav ocenil ta pojav. Industrija mora računati s tem faktorjem in poskušati, da omogoči čim manj utrujenosti ob čim večjem delovnem učinku. Pojave, vezane na utrujenost so danes vsaj toliko raziskane, da ima lahko industrija korist, če jih upošteva in organizira delo računajoč z zakoni-

tošmi, ki delujejo na utrujenost in odmor.

Zanimiv je sledeč poizkus, ki ga je izvedel znanstvenik Mosso. On je dal poizkusni skupini delavcev, da dvigajo 6 kg težko utež 1 m visoko. To so morali delati tako dolgo, da so začutili utrujenost in izjavili, da ne morejo več. V tem primeru so dvignili utež največ 30-krat. Čas, ki so ga porabili za odmor, da so lahko zopet začeli

isto delo in ga izvedli 30-krat, je trajal 2 uri.

V naslednjem primeru so poskusni delavci morali prenehati z dviganjem uteži po 15-kratnem dvigu. Čas, ki so ga sedaj porabili za odmor, da bi lahko spet začeli z delom, je trajal ne 1 uro, kot bi pričakovali, temveč samo pol ure!

Tretji del poskusa je bil najzanimivejši. Delavci so morali po vsakem dvigu uteži počakati 10 sekund. V tem slučaju utrujenosti niso začutili in so lahko delali nepretrgoma ter so v 8 urah dvignili utež 240-krat, v prvem primeru pa samo 120-krat.

Iz tega poizkusa smo lahko dobili nauk ali pravilo: čisti krajši odmori — boljši delovni efekt. Ne velja delati do zadnjih moči ter nato počivati, ker so potrebni predolgi odmori, da telo regenerira. Za velik del industrijskih poslov velja pravilo, da se s povečanjem števila zelo kratkih odmorov (2—5 minut) poveča učinek dela. Ne smemo pri tem pozabiti, da učinek ni odvisen samo od utrujenosti. **Torej bolje več kratkih, kot en sam dolg odmor.**

V industriji je treba vedno pregledati vsako delo in raziskati, kateri so najbolj ugodni razmahi med odmori, odnosno optimalno trajanje krajših odmorov.

Iz dosedanjih opazovanj bi izgledal problem utrujenosti in reševanje tega problema zelo enostavno. Toda treba je pomisliti, da je več situacij v industriji, kjer je značaj dela tak, da se ne more rešiti z mnogimi, krajšimi odmori. Razen tega utrujenost ni samo fiziološko pogojena, temveč je tudi psihološki pojav. Mnoge momente utrujenosti iz prakse ne bi mogli razumeti, če ne bi jemali v obzir še to psihološko komponento utrujenosti. Kaj se pravzaprav dogaja v organizmu za časa utrujenosti in na kateri način lahko preprečimo nepotrebno in zgodnje nastajanje utrujenosti ali jih celo odstranimo?

Pri delu se v telesu dogajajo mnoge spremembe, kemijska energija se pretvarja v toplotno in mehanično. Dalje se toplotna energija ne sme razvijati v preveliki meri, da ne nastaja pregrevanje organizma, ki mora obdržati svojo stalno temperaturo. Zato, da temperatura telesa ostane stalna, mora organizem oddajati odvišno toploto (znojenje, hlajenje). Pojačava se cirkulacija krvi, udihavanje kisika, tvorijo se metaboliti (odvišni škodljivi medprodukci v telesu). Vse to se odraža na skupnem delovanju organizma.

V skladu s spremembami organizma za časa dela, so postavili nekateri znanstveniki teorijo, da utrujenost ne nastaja vsled povečanih bolečin odvišnih medproduktov v telesu. Raziskovanja so dokazala, da ni vzročne zveze med količino teh snovi v krvi in delovanjem mišic.

Druga teorija smatra, da se utrujenost javlja zaradi pomanjkanja kisika. Torej neke vrste zadržitev.

Tretja je teorija izčrpanosti, to je, da utrujenost nastaja vsled pomanjkanja energetskih rezerv.

Lewin je izvedel zelo zanimiv poskus. On je zaprosil svoje študente, da vlečejo po papirju črte, zelo enostavne, paralelne črte. Študenti so to napravili, da zadovoljijo svojega profesorja, vendar so po 4 urah tega dela izjavili celo najbolj vzdržni, da so popolnoma izčrpani. Pri tem delu niso imeli mišičnega napora in so lahko takoj nadaljevali drugo delo.

Pri drugem poizkusu je Lewin angažiral grupo nezaposlenih delavcev za isto delo in jim obljubil primerno nagrado plačano po urah. Niti po 8 urah se ni nihče od delavcev pritožil, da bi bil utrujen. V tem primeru je obstajala ogromna motivacija za zaslužek denarja in delo je imelo svoj »smisel«.

Torej vidimo, da je motivacija pri delu eden od važnih momentov, ki delujejo na utrujenost. Motivacija, kot vidimo, lahko spremeni nastanek utrujenosti. To pomeni, da nas visoka stopnja

motivacije pri delu lahko zavede, da se neskončno angažiramo v delu, izčrpamo do konca?

Do danes še ni popolnoma jasen del motivacije v nastajanju utrujenosti. Zdi se, da smo pri tem močnejše emocionalno angažirani ter razporeditev razpoložljive energije v telesu izgleda drugače in se troši bolj ekonomično. Do katerih meja se lahko gre, je težko reči.

V tem smislu je zelo važno pravočasno usmerjanje ljudi na delovna mesta, ki jih interesirajo in ki so jim dorasli.

V podjetju je tudi možno računati o interesih in nagnjenosti posameznikov. Tu igrajo vlogo, poleg samega značaja dela, tudi drugi faktorji, kot je plačilni sistem, vloga in mesto v delovni grupi, medsebojni odnosi v delovni grupi itd. Organizacija dela lahko doprinese, da ljudje delajo z večjo motivacijo in lahko prepreči nezadovoljstvo, ki se sigurno negativno odraža v nastajanju utrujenosti.

Energija, s katero organizem razpolaga je odrejena količinsko za posamezne aktivnosti. Ko človek dela, se troši samo del razpoložljive energije. Če ima posameznik več nalog, organizem na nek način za vsako delo to energijo primerno razdeli. Pri tem imajo nekatera dela prioriteto pred drugimi. Izčrpavanje organizma se prepreči tako, da se v slučaju povečanega števila nalog, energija na nek način racionalneje troši. Brez motivacijske teorije bi težko razumeli odpornost in moč, ki jo posamezniki črpajo iz navidezno slabega telesa.

Če produkcijo lahko merimo in se kvaliteta dela lahko kontrolira, potem je možno spremljati efekt utrujenosti na delovni učinek. Tedaj bi se lahko določili najugodnejši intervali za odmore. Toda v mnogih industrijah to ni izvedljivo. Na drugih delovnih mestih je način za določanje utrujenosti opazovanje in registriranje spontanih prekinitev dela (zaradi tega je počasnejši tempo dela).

Pri tem moramo paziti, da se utrujenost ne zamenja z dolgočasjem, ker sta to dva različna pojma, ki se lahko pojavljata paralelno, odnosno dolgočasje deluje na pojav utrujenosti. Proti temu se borimo s povečanjem števila različnih operacij, glasbo za časa dela, aktivnim odmorom, spremembo operacij, itd.

Pri odrejanju odmora je važno paziti na momente, kot n.pr. položaj pri delu, tempo dela, zainteresiranost do dela (motivacija).

Važno je tudi, kako se prebije razpoložljiv prosti čas za odmor — ali na samem delovnem mestu ali v posebnem prostoru, dvorišču, zelenici ali z rekreacijo pri igri, glasbi in slično.

Poseben problem so nočne izmene, posebno v tistih razdobjih nočnega dela, ko večina ljudi prime spanec (med 1 in 3 uro zjutraj). V tem času je posebno zaželjena stimulacija s pravim čajem ali črno kavo. V nočnih izmenah večina delavcev tudi ne je. Priporoča se, da vsaj osvetlitev v nočnem času odgovarja normam, ker deluje na poživljanje organizma. Seveda samo s pojačanjem svetlobe ne moremo rešiti problema utrujenosti.

S prehodom na 42-urni delovni teden se je v naših podjetjih pojavilo več problemov in končno tudi ta, kako najbolje izkoristiti delovni čas.

Postavlja se vprašanje prehoda na prosto soboto, podaljšan delovnik ali dvojni delovnik enkrat tedensko. Pri takih spremembah je treba skrbno opazovati vse faktorje, ki bi lahko ustvarili neuspehe. Tako n.pr. prevoz delavcev, razdalje prevoza, delavci, ki delajo popoldne neko drugo delo (fuš, poljedelstvo), matere z otroci, možnosti toplega obroka in mnoge druge navade ljudi. Nagle spremembe brez prave priprave, bi se lahko negativno odrazile in tako namesto boljšega izkoriščanja delovnih moči, lahko naletimo na nezadovoljstvo delavcev in zmanjšano produktivnost.

ODREŽI ...

Nagradna anketa

Objavljamo nagradno anketo o našem počitniškem naselju v Novigradu.

Nagrade so: 50, 30 in 15 novih dinarjev!

Pri žrebanju bomo upoštevali ankete tistih članov kolektiva, ki so letos letovali v tem naselju, ki bodo pravilno vpisali podatke in odgovorili na vsa vprašanja!

O razmerah v tem naselju je bilo letos že precej napisanega, še več pa izrečenega. Dejstvo je, da nekateri močno kritizirajo letošnje razmere v tem naselju, drugi zopet trdijo, da je bilo vse v redu. Da bi ugotovili resnično stanje — lahko ga samo na osnovi mnenja večine — smo se zatekli k anketi.

Odgovorite na vsa vprašanja (odgovore obrožite!), izrežite anketni del iz Tekstilca in ga vržite v skrinjico!

Vpisovanje za letovanje v našem naselju v Novigradu

Vprašanja:

1. Ste zadovoljni s sedanjim načinom? **DA — NE**
2. Kakšen način oziroma kakšne spremembe predlagate?

Letovanje v naselju

Vprašanja:

1. Ste bili zadovoljni s sprejemom ob prihodu v naselje in z namestitvijo? **DA — NE — DELOMA**
2. Ste bili zadovoljni z odnosi osebja v času vašega letovanja? **DA — NE — DELOMA**
3. Vam je hrana ugajala in zadoščala? **DA — NE — DELOMA**
4. Kakšna je bila postrežba?
— v jedilnici **PRIMERNA — NEPRIMERNA**
— v bifeju **PRIMERNA — NEPRIMERNA**
5. Ste prišli v jedilnici takoj na vrsto ali pa ste morali čakati? **TAKOJ ZMerno PREDOLGO ČAKATI ČAKATI**
6. Kakšna je bila preskrba s pitno vodo? **V REDU — NI BILA V REDU**
7. Je bila plaža v redu? **DA — NE**
8. Ste lahko spali v miru ali pa vas je motil hrup? **NI MOTIL SREDNJE MOČNO MOTIL MOTIL**
9. Kakšen hrup vas je motil? **VSAK DAN VEČKRAT TEDENSK BALINANJE PIJANCEVANJE PETJE AVTOMOBILI**

Kaj predlagate?

Prevoz v naselje z našim avtobusom

Vprašanja:

1. Ste bili s prevozom zadovoljni? **DA — NE**
2. Je prav, da je podjetje kupilo nov avtobus za hitrejši in udobnejši prevoz? **DA — NE NE VEM**

Počitniški dom v Bohinju in koča na Krvavcu

Vprašanja:

1. Kaj narediti s kočo na Krvavcu? **PRODATI — ADAPTIRATI**
2. Napišite, kako preurediti dom v Bohinju

OSEBNI PODATKI:

Ime in priimek:

Koliko vas je bilo v hišici?

V kateri e. e. delate?

Kdaj ste letovali v Novigradu? OD DO

Sto žensk na Triglavu

(Dalje s 1. strani)

imeti nahrbtnik in v njem to pa to. Kar dolg spisek vsega. Dobila sem nahrtnik in v zunanem žepku domačo klobaso, pravkar vzeto iz zanke, nam, nam...

Klobasa je moja najljubša jed, pa sem jo kar doma pojedla. Kdo bi toliko nosil s seboj. Popoldne pred odhodom sem letala po stanovanju in znašala skupaj vse mogoče in nemogoče, po spisku pač. Hčerka je preplašeno čepela na kavču in gledala razdejanje, ki sem ga puščala za seboj. Vmes je vpila, kaj vse bo morala pospraviti in urediti, in da se pripravljam, kot da grem najmanj z ekspedicijo na Himalajo. Prišla je še sosedica. Videč, da gre zares, sta bili obe čisto tiho, da me ne bi motili. Samo hčerka je vmes še plaho pripomnila, da bi šla rada v nedeljo na ples, če bo do takrat uspela vse pospraviti. Bila sem ogorčena. Jaz na tako smrtno nevarno pot, ona pa na ples...

Končno sem bila pripravljena za odhod. Obležena v nove pumparice, ki so krepko poudarjale mojo obilno zadnjo plat, v novih čevljih, ki so mi obljubljali žulje, čeprav niso bili izposojeni, z nahrbtnikom, v katerem je bilo vse razen koščka sladkorja ali čokolade, brez limone ali kakršnihkoli vitaminov, torej opremljena kot se spodobi. Tako našopirjena sem prikorakala na avtobusno postajo v Kranju, kjer sem kmalu našla dekle, podobno opremljeno. Hočem reči, da je tudi ona imela nahrtnik. Drugih podobnosti med nama ni bilo. Pobarala sem jo, če gre mogoče tudi ona na Triglav. Izkazalo se je, da imava isto pot, da sva obe iz Strazišča, pa sva skupaj čakali na avtobus. V avtobusu je bilo že veselo vzdušje v znamenju pohoda 100 žensk na Triglav. Ko sva vstopili, so takoj ugotovili, kam spadava in že je tekla primerna debata.

Moške je strašno skrbelo, da se ne bi Triglav prelomil, ko bo gori toliko in takšnih (obilnih) žensk naenkrat. Seveda jim nisimo ostale dolžne. Pri izstopu iz avtobusa — ko sem še kar naprej nekaj jezikala — pa je priteknel sprevodnik in me krepko cmoknil za uho. »Za srečno pot,« je rekel. To se mi je zdelo neznansko imenitno, od presenečenja pa sem kar obstala in onemela, in še takrat rekla hvala, ko ga že nikjer več ni bilo. Vsekakor pa sem smatrala to za dobro znamenje, kar je tudi res bilo. Torej, neznan sprevodnik avtobusa na progi Piran—Bled, še enkrat — hvala!

V hotelu Jelovica na Bledu so nas najprej počastili z »antigripinoma«, dobili pa smo tudi značke in rute iz našega podjetja. Po slavnostnem nagovoru so nam predstavili vodiče, novinarje in zdravnika in ne vem koga še vse. Zpomnila sem si eno rumeno in eno črno brado, pa ime vodiča, ki so mu rekli »Srauf«. Ta je bil tudi najbolj popularen od vseh, verjetno zato, ker je imel tako zveneče, lahko razumljivo ime. Za konec smo se še slikali na terasi hotela Jelovica, potem pa so nas poslali spat, da bi si nabrale moči za napor drugega dne. Nekatere so prostost izkoristile za rabutanje jabolk.

Drugi dan, v soboto, smo se z dvema avtobusoma peljali na Rudno polje, kjer so nas vojaki počastili z zajtrkom. Žene bi rade vedele, koliko je točna ura, pa so pojasnili, da se jim je ustavila, nakar je bilo ugotovljeno, da je ura edino, kar pri njih stoji. To je bil uvod v neštete smešnice in duhovitosti, katerih so se znebile ženske med potjo in ki so — žal — ostale nezabeležene.

Po zajtrku se je vsa kolona odpravila na pot pod vodstvom resnega in skrbnega vodiča, ki mu ne vem imena. Vodil nas je s svojim varnim, enakomernim planinškim korakom, me pa smo korakale v gosjem redu za njim. Spotoma smo srečali čredo krav, pa je rumenobrađi novinar Mitja zaželel, naj mu eno pomolzejo, vendar mi niso ustregli. Malo je zabavljajal čez gostoljubnost planšarjev, potem pa glasno ugotovil, da

sta si s planšarjem nekako enaka, ker oba spremljata govedo. Na odločen prestrel žena se je izmazal, češ, da je on pač bicek, in to dober plemenski, kar ni pozabil poudariti. No, nobena ni verjela tej njegovi trditvi — lastna hvala, cena mala. Tudi samozavestna trditev, da mu bo žena kmalu rodila sina, ni užgala. Dobil je kar dobro porcijo nasvetov, kako naj ugotovi, kateri izmed sosedov je prispeval k družinskemu prirastku. Mitji je menda postalo malo nerodno, ker se je kar kmalu izmazal iz nevarnega okolja.

Prvi postanek je bil v Vodnikovi koči na Velem polju, kjer so nas okrepčali s čajem in enolončnico. Tu imajo lepo črno-belo kozo, ki je zelo udomačena in navajena deliti z gosti razne dobrote. Z vodenjem naše odprave, tovarišem Ferijem, sta si lepo delila makarone in enolončnice. Eno žlico tebi, eno meni. Makaroni pa so bili prevroči in koza ni bila zadovoljna, pa je moral Feri krepko pihati, preden je sprejel žlico.

Po enournem postanku v Vodnikovi koči je kolona nadaljevala pot proti planinskemu domu Planika pod Triglavom. Iz pripovedovanja tovariša sem razumela, da je bila tu planinska postojanka že za časa Marije Terezije. Kar lepa starost, kajne? Pot se je vlekla, vijugala in vzpenjala, da je nekaterim začelo zmanjkovati moči. Pa si je prijazen vodič zadel

Nasvet!

Ne čakajte samo na razpis! Poiščite nekaj prijateljev ali prijateljic in pojdite sami na Triglav. Prepričana sem, da vam ne bo žal, in tudi v to, da boste potem šli tja ali drugam v hribe še večkrat.

Izleti v hribe so edinstvena doživetja, pa seveda tudi zdrava. M. K.

na hrbet poleg svojega še dokaj zajeten nahrtnik onemoglo udeležence in žvižgaje odkorakal navzgor, kot gams. Neverjetno.

V domu Planika je vrvelo kot v panju čebel, kadar se pripravljajo na roj. Ko sem si ogledovala dom od zunaj, mi ni šlo v račun, kako bodo toliko ljudi spravili pod streho, toda ni minilo niti pol ure, ko je bilo vsakemu določeno ležišče, potem so nam postregli še s čajem, enolončnico ali s čim drugim, kar si je pač kdo želel. Imela sem srečo, da sem se spoznala s prijazno tov. Minko iz Škofje Loke. Skupaj sva korakali in skupaj dobili ležišče. Videlo se je, da je izkušena planinka, pa sem se ravnala po njenem zgledu. Ker sem bila popolnoma premočena od potu, sem se preoblekla, potem pa z neverjetnim občutkom ugodja položila svojega rojstva kosti na ležišče in zadremala. Zbudila sem se, ko me je Minka dregala v rebra, češ: »Daj zbuditi se, gremo na Kredarico! Preplašeno sem jo pogledala. Ura je bila pet popoldan, ona pa hoče na Kredarico. »Daj no, pravi, pol ure tja, pol ure nazaj, to je eno uro. Se ob dnevu bomo nazaj, pa štampiljke bomo dobile.« V redu, samo kako je kaj z mojimi nogami? Pomigam z levo, pomigam z desno, se usedem, vstanem. Noge so torej popolnoma v redu, kot ob nedeljah popoldne, ko zadremam po kosilu. Od veselja sem se prekucnila na ležišču in bila takoj pripravljena za pohod na Kredarico. Zbralo se nas je pet, pripravljenih za malo stransko pot, seveda z dovoljenjem ne vem katerega vodje. Ker sem kot dirkalni konj, ki ne more videti nikogar pred seboj, sem jo mahnila prva po ozki kozji stezici, ostale pa za menoj. Malo čez grušč v melišču,

malo po gazi v snegu, pa smo bile pod kočo na Kredarici. Pod kočo, pravim, kar še ne pomeni tudi v koči. Na vsem lepem je meni zmanjkalo poguma in moči. Naslonila sem se na skalo in izjavila, da ne morem več naprej. »Neumnost,« je rekla Minka, »le kar pogum, v planinah se ne popušča malodušnosti-sredi poti«. In res, ni minilo pet minut, pa so se mi vrnila moči. Krepko sem poprijela po klinih in v desetih minutah smo bile v koči. Pot nazaj je bila lahka in kratka. Megla se je vzdignila, vsenaokrog so visoki, goli vrhovi. Še svoj živ dan nisem videla toliko kamenja na kupu in tako od blizu. In mi, ubogi mravljinca? Lazimo po teh kupih kamenja in si domišljamo, kaj da smo. Smešno...

Končno smo se spravile spat, oziroma ležat, ker se spati ni dalo zaradi gromovitega smeha. Res, kdor tega še ne ve, naj enkrat poizkusi priti v veselo žensko družbo. Povem vam, da moški ne bi spravili skupaj toliko in tako raznovrstnih smešnic. K zabavi pa je veliko prispeval tudi prijazen »Sraufek«, ki si je v potu obraza skupaj spravljajal navezo za prihodnji dan. Kar naprej se je poslavljajal. — »Pa lahko noč, punce, to ste fejest punce, pa jutri boste še bolj fejest punce!« Oh, še v sanjah sem se krohotala. Če odštejem, ubogega zdravnika, ki nas je spremljal, in ki ni imel kam položiti trudne glave, kakor hitro si je namreč našel ležišče, ga je že pregnala zapoznala gostja, in ko se je končno umiril, so ga zopet poklicali, da ima nekdo pljučnico, ko je to okomandiral, je bilo treba obvezati žulj in tako dalje do polnoči — je noč minila brez motenj. Okoli doma je glasno zavijal veter, kar so poznavalci razlagali kot napoved lepega vremena.

V nedeljo zjutraj so nas zbudili ob 5. uri. Poškivila sem skozi okence in onemela od začudenja. Nebo je bilo čisto, vrhovi so rdeli v jutranji zarji. Kot bi trenil sem bila oblečena in zunaj. Kaj tako lepega je mogoče videti le v gorah. Bilo je zelo hladno in presneto prav so mi prišle rokavice, ki sem jih slučajno našla v izposojenem nahrtniku. Vodiči so že polagali vrvi in pripravljali zanke za naveze. Dobro sem si zapomnila našega vodnika od prejšnjega dne. Stopila sem k njegovi vrvi, si izbrala zanko in se nisem več umaknila od nje. Vedela sem, da ne more biti drugače, kot da bo njegova naveza prva krenila na pot. Nisem se motila in še danes si čestitam, da sem jo tako dobro pogruntala. Sosednji vodič je še vprašal mojega izbranca, koliko nas bo imel na navezi, pa mu je odgovoril, da deset komadov. Na, lepa reč — me je spet zasrbel jezik — večeraj goveda, danes komadi. K sreči fantu to ni šlo prav nič do živega, saj je mirno dalje opravljajal svoje delo, pač pa sem nehote ujela strašno hud pogled mojega rusobrađega prijatelja Mitje. V resnici mi je šlo na smeh, da si tako resen mož babje pripombe tako k srcu jemlje. Vodiča sem vprašala, če res misli privleči svojo navezo na vrh tistele skladovnice kamenja — in pokazala na vrh Triglava — pa mi je zagotovil, da misli to čisto resno. Morala sem priznati, da je heroj, kar mu je le pričaralo rahel nasmeh na resen obraz. Povedati je treba, da je svojo nalogo vestno izvršil. Varno nas je pripeljal na vrh in spet nazaj.

Pot navzgor je bila težka in utrujajoča. Minka iz Škofje Loke, ki je bila navezana v zanki pred menoj (bila je že ne vem kolikokrat na vrhu), pa je vztrajno ponavljala, kako je lepa pot in kako ji je žal, da ni lansko leto pripekljala tja gor svoje 6-letne nečakinja. Prav nič nisem ugovarjala. Kaj boš ugovarjal izkušnemu planincu, pot se mi pa le ni zdela tako lepa pa še sapa me ni dohajala. Tovarišica v zanki za menoj mi je ponudila košček limone prav takrat, ko so mi spet odpovedale noge in me je okrog srca stiskal obroč. Povem vam, da je bil tisti košček limone več vreden, kot v

dolini cela košara limon. Toliko sem si opomogla, da sem tik pod vrhom, ko smo malce počakali, da se zvrstimo — eni gori, drugi doli — zavriskala iz polnih pljuč. To je izzvalo splošno vriskanje z vseh strani. Pravijo sicer, da se v gorah ne sme vriskati. Naše žene so vriskale, pa jim ni nihče rekel, da ne smejo, torej nisem smela zaostajati.

Na vrhu je krepko pihalo in mraz je bil. Moje izposojene vetrovke pa ni prepihal; dobro je držala. Poiskala sem si miren kotiček, sedla in se predala blaženemu občutku, da sem na vrhu Triglava in da si lahko ogledujem prelepe vrhove naokrog. Tam daleč so se v soncu bleščale avstrijske Alpe, nam nasproti Martuljkova skupina s Skrlatico in Spikom, globoko pod nami pa je ležalo megleno morje. Prečudovito! Za takele salonske turiste, ki so že »čez dvajset« je bilo to resnično in enkratno doživetje.

Ko smo si nabrale dovolj žigov, čestitk, slikanja itd., smo se počasi začeli vračati v dolino. Zdej je bil naš vodič zadnji v navezi. Vdal se je v usodo, češ: »Vse življenje me ženske komandirajo, pa mi je bilo kar nerodno, ko sem pri vzponu moral prevzeti komando!« Pojasnile smo mu, da se vendar iz tega vidi, kako moška glava odloča o vseh važnejših vprašanjih, za ženske pa ostanejo vsakdanje skrbi.

Pri domu Planika nas je prišel pozdravit helikopter. To je bil znak, da nas na Rudnem polju že čaka Slonov vol. To nam je vrnilo nekaj moči za dolgo pot nazaj. Tiste, ki so popolnoma onemogle, je naložil na Velem polju in jih hitro spravil na varno. Minka in jap za sva hodili počasi, da sva lahko občudovali razgled, katerega nam je prejšnji dan zastirala megla. Takih počasnežev se je nabralo ščasoma še več, pa smo jo družno mahali nazaj. Ko smo počivali na nekem sedlu, je ena od tovarišic razdelila jabolka, ki jih je še imela. Tudi jaz sem hvaležno sprejela eno. Spomnila sem se, da še z Rudnega polja nosim s seboj zavitek alpskega mleka, ki nam ga je poklonil Mercator, pa sem ga glasno ponudila. Oglasil se je kosmati Mitja. Odvežem nahrtnik, mleka pa nikjer. Iščem, iščem, nič. Spomnila sem se, da sem si pri Vodnikovi koči preobula čevlje, pri tem pa položila zavitek za skalo in ga tam pozabila. Mitja me je očitajoče pogledal, verjetno je še danes sveto prepričan, da sem ga hotela potegniti; pa ga res nisem. Mitja, res ne! Mogoče pa ga je našla tista črnobela koza pri Vodnikovi koči? Naj ji dobro tekne.

Ko smo se utrujene vratile na Rudno polje, nas je okrepčal vol, še bolj pa dobra vinska kapljica,

da je postalo kar bolj glasno in veselo. Dobile smo slike in diplome, najstarejše in najmlajše pa darila. Na vso moč sem občudovala tovarišico, ki je bila tri dni premlada, da bi dobila darilo, pa je kar naprej javkala in javkala in silila v Ferija, da bi rada dčila Darwilovo urico, samo Darilovo urico, za jopico iz Rašice ji menda sploh ni bilo. No, takihle štosov je bilo še cel koš, za nekatere vem, za druge ne. Ko sem neki tovarišici pomagala dvigniti manjšo torbo, je bila čudno težka. Kaj pa vendar nosite v tej torbi, da je tako težka, sem jo vprašala. Pa mi je kratko odgovorila, da je kamen. Onemela sem. Kamen s Triglava? Tudi to je nekaj. Izkazalo se je, da si je njen umrli brat vedno želel priti na Triglav, zdaj pa mu je ona prinesla kamen na grob. To je bil resen štos. Drugi je bil bolj smešen — ko smo že sedeli v avtobusu in čakali na odhod, hodili še vodo pit ali opravljali druge potrebe, jo je nenadoma primahala od nekod ena tovarišica in vsa zadihana ponavljala: »Kaj takega pa še ne, kaj takega pa še ne!« Seveda smo hoteli vedeti, kaj takega se ji je zgodilo, pa je povedala takole:

»Pot do Ljubljane je še dolga, tule vsenaokrog pa je gozd. Hotela sem poiskati miren kotiček, da opravim, kar je potrebno vsakemu zemljanu. Bilo je že temno, vidim tri goste smreke, kjer se mi je zdel najbolj pripraven prostor. Ko sem se pripravila, da počnem k trem smrekam, pa zališim khm, khm, pogledam ob smrekah in tik ob meni stoji vojak na straži — s puško. O Ješešmarija, sveti Jožef in vsi svetniki sem zavpila in jo ucvrila po gozdu navzdol, pa še noge me niso bolele. Na vsej širni Pokljuki človek ne more opraviti v miru, kar je treba. Sicer sem bila na morju in sem lepo temnorjava, vendar nisem bila na nudistični plaži, pa je mladi stražar gotovo videl mojo polno luno, ki se je v temi belo svetila? ...«

Oh, oh! Se danes imam oči polne solza od smeha, če se spominam na to. In kako je lepo pripovedovala ves dogodek. Smejali smo se, da nam je pohajala sapa.

»Pohod 100 žensk na Triglav« je končan. Hvala požrtvovalnim organizatorjem in spremljevalcem za njihov trud. Tovarišice! na razpise se pa le še prijavljajte: mogoče vam bo sreča mila, da boste izbrane za ta prelepi izlet v naše gore, kamor nas večina drugače sploh ne pride. Ko pa boste šle, ne pozabite vzeti s seboj par kock sladkorja in vsaj eno limono! Pozdravljam Triglav in naš tednik Tedensko tribuno, ki navadno piše le o bridko resnih zadevah iz našega vsakdanjega življenja. In hvala!

M. K.

Odhajanje strokovnjakov je grozeč pojav

(nadaljevanje s 3. strani)

lilil! Povišajte najprej naše prenikke osebne dohodka, potem šele se lahko o tem pogovarjamo.

Ob takem, sicer upravičenem, vendar kratkovidnem mnenju, bi vas rad opozoril na naslednje: če ne bomo zastavili odhajanje strokovnjakov, če bodo odšli še tisti, ki jih imamo, če ne bomo izboljšali pogojev za zaposlitev zamenjav, nam vsem skupaj lepega dne ne bo treba več priti v podjetje na delo. Brez strokovnjakov je v današnjih pogojih in zahtevah nemogoče normalno proizvajati in poslovati. To ni fraza, temveč resnica!

Naj povem še to, da imamo pravih strokovnjakov že

sedaj veliko premalo v našem podjetju in marsikaj bi naredili bolje in uspešneje, če bi jih imeli več.

Preudarimo zato resnost stanja, v katerega nas spravlja pojav odhajanja strokovnjakov! Imejmo pred očmi težke posledice in tudi možnost, da bomo lepega dne na cesti, brez vsakršnih osebnih dohodkov. Po toči zvoniti pa je prepozno!

To možnost — boljšega nagrajevanja strokovnjakov — je treba uporabiti takoj! Verjetno je, da bi z njo obdržali vsaj enega izmed omenjenih trojice, za ostale pa bi lažje in uspešneje poiskali zamenjave.

P. G.

Sodeluj v Tekstilcu!

Hlače in tunika za vse priložnosti

Vedno bolj se uveljavljajo hlače in izpodrivajo kratka mini krila. Hlače kompletiramo s tuniko, karokom ali brezrokavnikom. Primerno je blago najrazličnejših kvalitet, barv in desenov, pač odvisno, za kakšno priliko bomo komplet oblekle. Za večerne prilike se nosijo hlače tudi iz čipkaste blaga, v tem slučaju mora biti tunika enobarvna in iz gladkega blaga n. pr. črna. Tudi marsikatera telesna kila se skriva pod ohlapno krojeno tuniko in v širokih hlačah.

1. Komplet za vsak dan. Brezrokavnik je dolg in se zapenja asimetrično. Zraven oblečemo bluzo

iz potiskanega ali enobarvnega blaga. Če so hlače in brezrokavnik črne naj bo bluzna bela.

2. Hlače in karok sta iz enobarvnega blaga. Karok ima stoječ ovrtnik spodnji rob pa je drugobarven.

3. Tunika zanimivega kroja in rezom v pasu. Spodnji del je rezan v 3 pole spredaj in zadaj. Rokavi so obšiti z dvojnimi šivi. Pas je iz usnja.

4. Lep komplet iz enobarvnega blaga ali tweda. Tunika ima asimetrični šiv in obrobne gumbke iste barve. Zapenja se z zadrgo na hrbtu.

NEKAJ VEČERNIH MODELOV

5. Iz sintetičnega blaga črne barve je ukrojen ta komplet. Tunika ima na levi strani belo obrobo, gumbi pa so črni. Rokavi so krojeni kimono.

6. Večerni komplet svetle pastelne barve n. pr. roza, loks, turkizna itd. Če nimamo okrasnih obrob jih naredimo same iz perl in bleščic.

7. Tunika pastelne barve ima spodaj bogato vezen rob z dodatkom kamnov in bleščic.

8. Bela tunika enostavnega kroja iz čipkaste blaga. Hlače so črne.

OBLEKE IZ NAŠEGA

JERSEYA

ZA VITKE IN MOCNEJŠE

POSTAVE

9. Za mlado deklico zanimivo krojena obleka iz potiskanega bla-

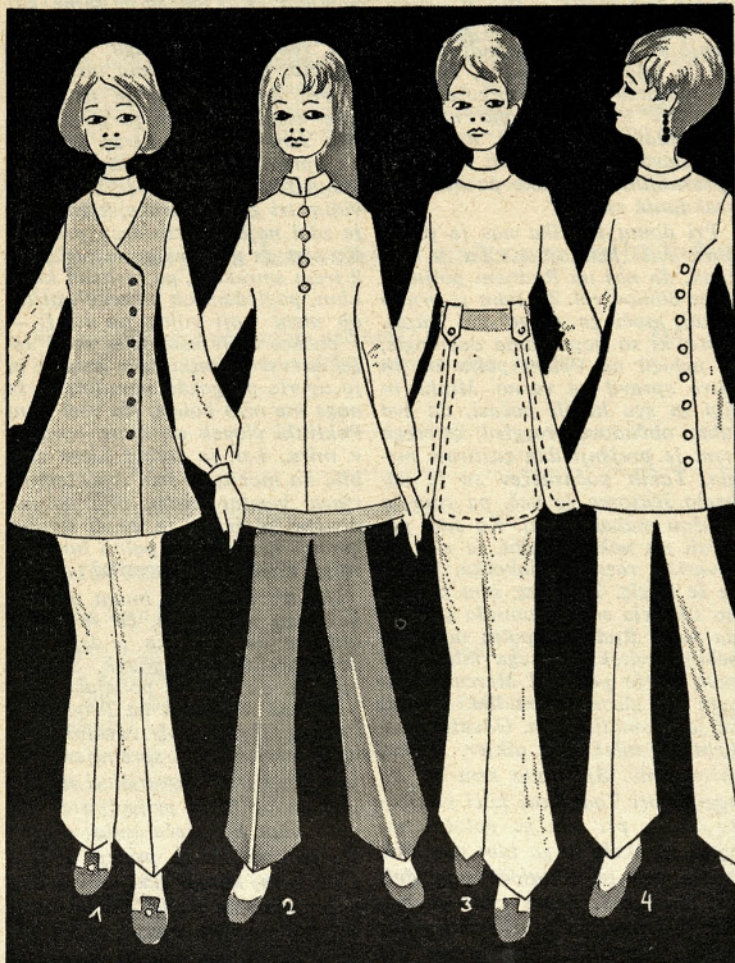
ga. Lahko pa vzamemo dvobarvno blago in ukrojimo kot kaže skica. Rokavi so krojeni široko. Zadnji del je gladek.

10. Še en model za vitke postavne. V stranske reze preko ramen vstavimo enobarvno blago odgovarjajoče barve. Rob se na ramah nekoliko razširi.

11. Za močnejše postavne primerne obleke. Obrobe so enobarvne.

12. Obleka enostavnega kroja. Ovrtnik in gumbi so druge barve. Enobarvne obrobe in ovrtnik ne smejo preveč odstopati od barve blaga.

Mak

Impotenca

Ljudje imajo različen in čuden odnos do tega stanja. Nekateri občutljivi ne govorijo o tem. Drugi šaljivi govorijo preveč o njem in zbijajo šale. Bolni ljudje, ki trpijo za to boleznijo, se bojijo iti k zdravniku zaradi strahu ali dostojnosti, iščejo tajno nasvete in zdravila, s tem pa si nanašajo še večjo škodo.

Pri nas je malo znanega o preventivi impotence. Vendar je lažje preprečiti, kot pa zdraviti.

Popolnoma naravno je, da spolna funkcija z leti vse bolj in bolj slabi. Njene motnje pa se javljajo včasih pri popolnoma mladih moških, kar ima za posledice težka doživetja. Velika nesreča je, kadar se ne more ustvariti ali očuvati družine. Zaradi tega trpijo delovna sposobnost, splošno fizično in psihično stanje. Zdravje človeka, ki živi v zakonu, je mnogo boljše kot zdravje samca. Prav družina in vzgoja otrok dajejo moškemu popoln občutek svojih moči in mu pomagajo, da razvije vse svoje sposobnosti.

Kje so vzroki spolnim težavam? Najčešče motnja spolne funkcije ni vezana na neko bolezensko spremembo spolnega aparata, t. j. spremembo v strukturi samega tkiva teh organov. Vzrok je najčešče v stanju živčnega sistema v spremembah živčnih celic. Intimno zblizanje zahteva veliko naprežanje živčnega in srčno-žilnega sistema. Zato je velikega pomena psihično stanje človeka, njegovo razpoloženje in vzdušje.

Sama misel o eventualni spolni manjvrednosti lahko postane vzrok neuspeha. To v človeku rodi občutek poraza in zapušča v njegovih možganih negativno reakcijo. Povečan strah in nesigurnost rodi novo neuspeh, ki se vedno znova pojavlja po principu pogojenega refleksa. Tako stanje se često pojavi v prvi poročni noči pri mladem človeku, ki še nima popolne predstave o spolnem življenju. Strah, da bi povzročil bolečino ljubljenu dekletu ali utrujenost po dolgi svatbi, vse je lahko vzrok za impotenco. Če je mlada žena dovolj čustvena in taktna in na to ne obrača pažnje, se čez nekaj časa vse normalno uredi. V nasprotnem primeru motnja v spolnem kontaktu lahko ostane.

Začasno oslABLJENA ali popolna nemoč spolne funkcije se lahko pojavi pod vplivom mnogih vzrokov, ki lahko rezultirajo splošni oslABLJENOSTI organizma in izčrpanju živčnega sistema. To so: dolgotrajna bolezen, slabo organizirano delo, nepravilen način življenja, motnje v spanju in prehrani. Ena-

ko vpliva tudi zloraba sredstev, ki vzbujajo živčni sistem, to so fenamin in koefin. Kajenje samo po sebi, a posebno v zvezi z nekaterimi drugimi faktorji, lahko povzroča motnje v spolnem življenju.

Vendar prvo mesto med vzroki impotence zavzemajo razna odstopanja od normalnega spolnega življenja. Zelo nevarno je v teh odstopanjih pre zgodno spolno življenje do 20 let, posebno še pred 18. letom. V tej fazi še ni končan splošni fizični razvoj. Energija gre v prvi vrsti za učenje in poklic. Moškost še ni nastopila niti v fiziološkem, niti v psihološkem, niti v socialnem pogledu. V tem času spolno življenje posebno izčrpa sile mladega organizma, moti njegov nadaljnji razvoj in ustvarja zgodnjo uvelost organizma.

Dalje so lahko zelo škodljive posledice onanizma (samozadovoljevanje), če ni bilo prehodno, temveč je postala navada. Če starši vzgojitelji in odrasli ne morejo osvoboditi otroka te slabe navade, lahko traja leta. To slabo vpliva na duševnost mladega človeka, na funkcije spolnih žlez, na živčne centre v hrbteničnem mozgu, ki še niso dovolj ojačani. Umetno draženje spolnih organov (onanija) ustvarja povečano obremenitev za te centre in je često vzrok prezgodnjega izčrpanja. Razen tega se pojavlja tudi zastoj krvi v spolnih organih. To pospešuje razvoj vnetnih sprememb v prostati (semenski žlezi), testisih in v zadnjem delu sečnovodov. Vnetni proces refleksno podpira hrbtenično-možganske centre v stanju dolgotrajne spolne razburjenosti, to pa preje ali kasneje izčrpa organizem. Vse stanje se poslabša že z živčnimi motnjami: glavobol, vrtoglavica, šumenje v glavi, povečana utrujenost, pomanjkanje interesa do okolice. Bolnik išče samoto in smatra, da ne bo mogel več živeti brez te navade. Toda samo hiter in odločen prestanek z onanijo lahko človeku zopet da njegov mir, in ga vrne v normalno in zdravo življenje.

Naslednji vzrok impotence je lahko v pretiranem spolnem življenju. Jasno je, da je področje intimnih odnosov tako komplicirano, odvisno o letih, temperamentu, načinu življenja, da je nemogoče postavljati neka pravila. Toda izkušnje dokazujejo, da dolgotrajno intenzivno spolno življenje lahko škoduje.

Kot rezultat čestih razburjenj možganski centri pridejo v stanje dolgotrajne razburjenosti. To jih

(dalje na 8. strani)

ZABAVNA STRAN

KOMAR

DRAGI MOJI BRALCI IN ZNANCI

Dolgih deset let je, kar sem moral na hitro pobrati šila in kopta in odjadrati v daljni svet. Kar nenadoma sem takrat dobil odpustnico in kar brez komentarja sem moral s trebuhom za kruhom.

Nisem pričakoval, da se bodo vaša srca omehčala v tolikšni meri, da me boste ponovno sprejeli v vaš kolektiv kot enakopravnega člana, z vsemi dolžnostmi in pravicami, ki jih določa moj poklic. Zgodilo se je nemogoče: tu sem, sicer starejši in že malce škrbast, pa vseeno še vedno živahen in poln energije. Bodite prepričani, da bom neizprosno, dosleden in da ne bom delal izjem. Kar bo treba počiti, bom počil in obelodanil, da tako ostanem zvest svojemu geslu: VSE VIDIM, SLISIM, IZVEM, POVEM!

Kje naj začnem, da ne bo zamere? Oni dan sem slišal na seji vašega najvišjega samoupravnega organa, da se še vedno greste Tiskanince in Inteksaše. Če mislite pri tem vztrajati, potem boste pa morali spet vsak na svoje. Če se namreč v zakonu mož in žena ne razumeta, se lepo ločita, pa je zadeva v redu. V zakonu, veste, ne velja pregovor: »Vsak po svoje, naj pesem poje!« ker potem eden zanesljivo »fuša«, pa tudi gospodarska plat gre v takem zakonu po zlu. V zakonu morata zakonca marsikatero požreti in marsikaj spregledati eden drugega, če naj vlada mir, razumevanje in bratstvo. Če boste še dolgo vlekli vsak na svojo stran, se boste lepega dne znašli v grabnu, eni in drugi. Upam, da vam bodo šle moje besede vsaj malo do srca, če to ni možno, pa naj vam zlezejo vsaj v vaše glave, kjer imate vsak svojo mero ali merico pameti.

Imam občutek, da tole vaše oziroma sedaj naše podjetje nekoličko zvija v želodcu. Upajmo, da ni tifus, ker ga je težko pozdraviti in vedno ostanejo posledice. Če gre samo za bolj nedolžen želodčni katar, potem bo treba vzeti odvajalno sredstvo, pa bo zdravje spet takšno, kot je bilo nekoč. Bajne je takšno odvajalno sredstvo bilo vzeto že lani, vendar vse kaže, da ni bilo ta-pravo. Je že tako, da zdravniki danes niso vsevedni, pa včasih malo eksperimentirajo z zdravili. Včasih jim uspe, včasih tudi ne. Kaj hočete, brez prakse ni strokovnjakov, nekaterim pa tudi praksa ne zaleže dosti.

Kot kaže, ste nekateri člani napačno razumeli tiste besede o bolj zgodnem prihajanju. Ugotav-

ljam namreč, da mnogi člani iz plemenitnice I prihajajo na malico v menzo že ob poldevetih, čeprav bi smeli priti tja šele ob devetih. Če ne bo šlo drugače, jih bom pač na svoj način spreobrnil oziroma naučil reda. Kar verjamejo naj mi, da to ni težko, vsaj meni ne! Okrog posledic zanje pa jim svetujem, naj pomislijo ta-

krat, ko bodo jezni in besni, da je v takih trenutkih važno to, da se ne sekirajo.

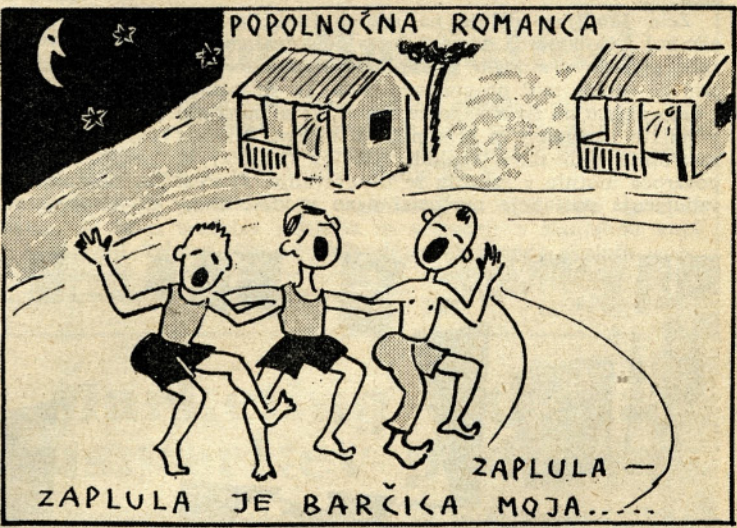
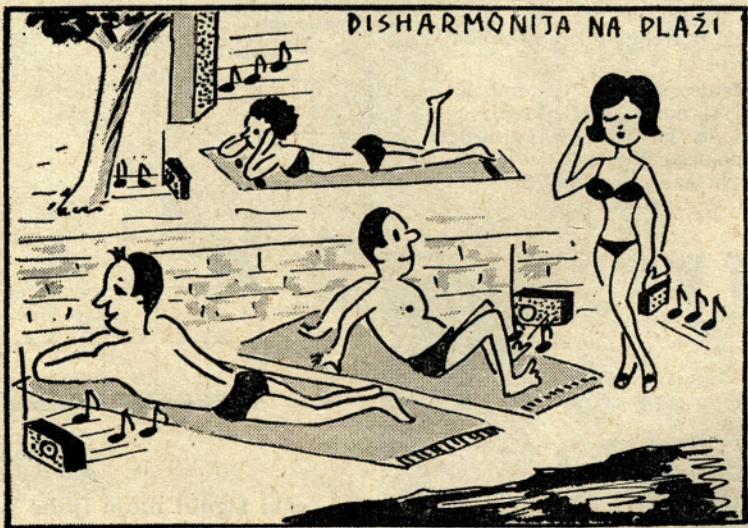
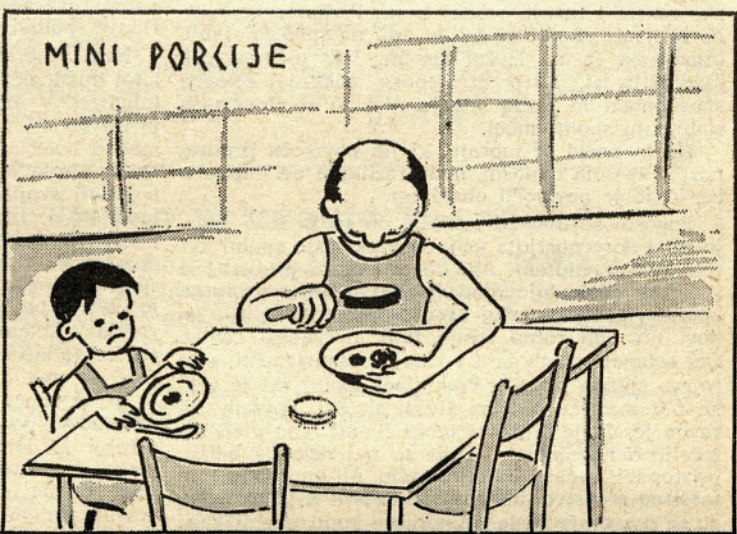
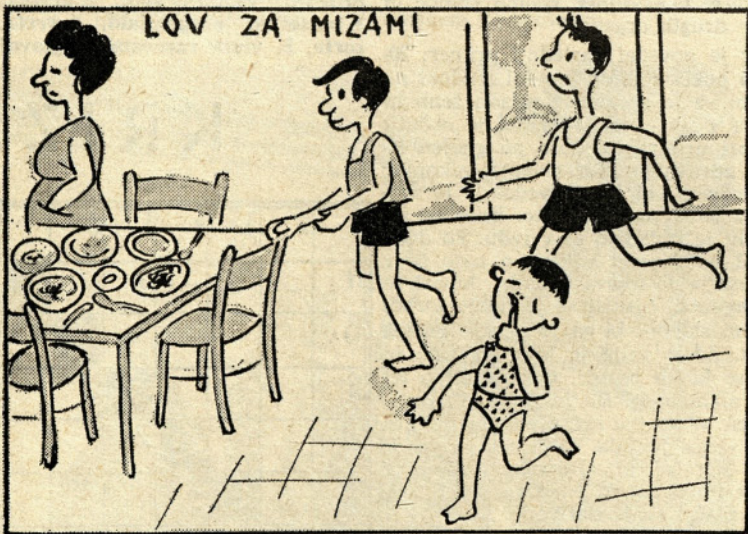
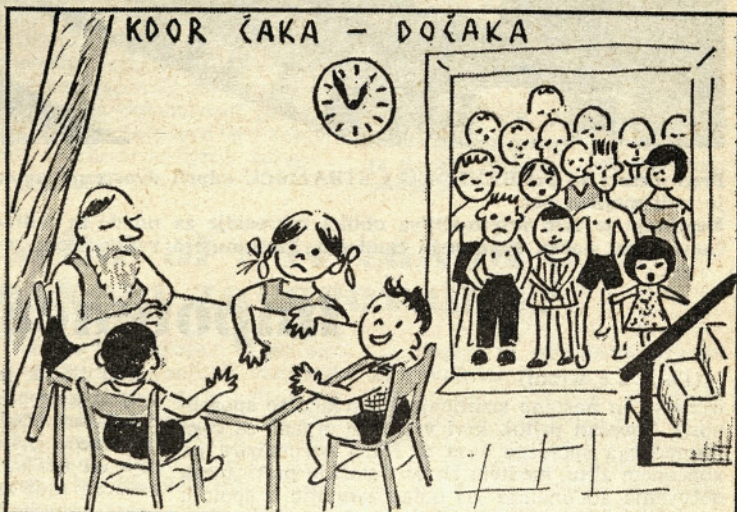
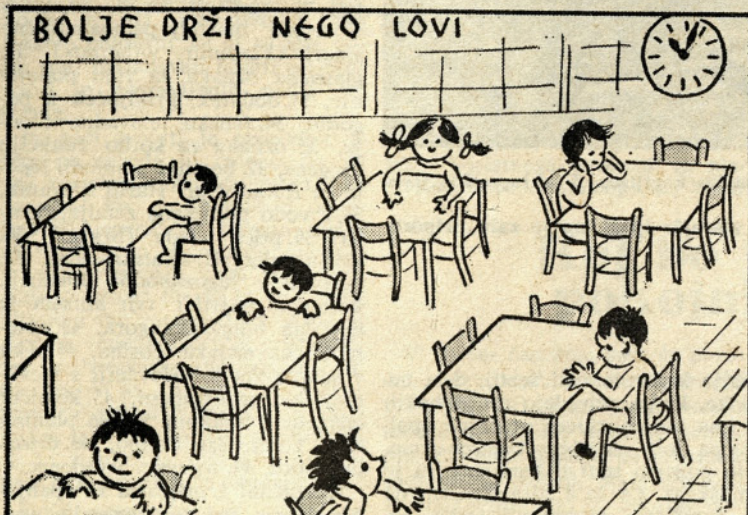
Žalostna je ugotovitev in resnica, da imamo v našem kolektivu več članov, ki so še na zelo nizki kulturni stopnji. Tako eni kracao po stenah v sanitarijah in dokazujejo, da velja pregovor: »Kjer se osel ali svinja valja, tam svojo

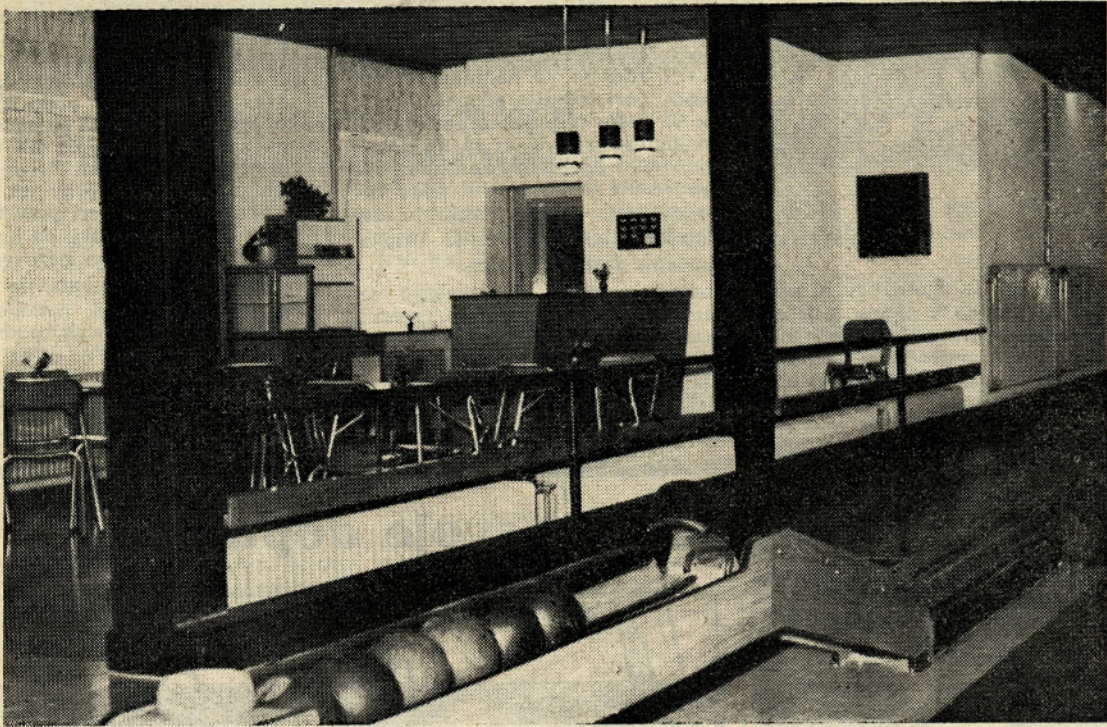
dlako pusti!«, drugi zopet mečejo stran ovitke od mleka, in to kar po cesti, pred zgradbami itd., tretji pljujejo po hodnikih in po cesti, kot najhujši čikarji. Se in še bi lahko našteval nepravilnosti in gnusne pojave, ki so na dnevnem redu. Vse kaže, da bi se taki neotesanci lahko naučili olike celo od najbolj primitivnih in zaostalih ljudi na svetu. Vražje žalostna je taka resnica.

Ko sem bil v Angliji, sem se navadil na dolgolase, in moram reči, da so bili kar prijetni fantje. Ob prihodu v podjetje sem opazil, da jih člani nič ne »obrajate«. Iskal sem razlog, pa sem ga kar hitro našel. Je namreč očitna raz-

lika med tistimi dolgolasci v Angliji in med našimi v Jugoslaviji, in sicer je razlika v tem, da imajo oni v Angliji lepo negovane lase in umite glave, naši pa vodo bolj redko uporabljajo ali pa sploh ne, pa zato ni čudno, če jih ne »obrajate«. Da ne bom krivičen moram poudariti, da prav vsi le niso taki, da so nekateri prav taki kot v Angliji, se pravi, da imajo umite glave in lepo negovane lase. Zato vam svetujem, da si vsakega dolgolasca bolj natančno pogledate: če je negovan, potem mu odprite svoje srce, če ni pa že itak sam tako velik revež, da zasluzi pomilovanje in prizanesljivost. K. F.

Takole so nekateri preživeli svoje dopuste

Pred meseci so pri BENEDKU v STRAZIŠČU odprli dvostezno avtomatsko kegljišče. V sklopu kegljišča je tudi majhen bar. Kegljanje je zelo priporočljiva oblika rekreacije za mlade in tudi za starejše ljudi, pa jo zato priporočamo vsem našim članom in članicam, ki stanujejo v Strazišču.

Impotenca

(Dalje s 6. strani)

izčrpava in nastane slabljenje funkcionalne sposobnosti. Povečan pritok krvi v spolne organe za časa normalnega spolnega akta se hitro normalizira po končanem aktu, medtem ko se v slučaju pretiranega občevanja ali onanije kri dolgo zadržuje v spolnih organih, na ta način pa reflektano drži iste možganske centre v stanju vzbujenosti. Prekomerno spolno življenje škodljivo deluje tudi na splošno stanje organizma in na živčni sistem. Vse to povzroča razdražljivost, hitro utrujenost, padanje delovne sposobnosti in slabo spanje. Vse to še doprinaša slabljenje spolne moči.

Na ta način se motnje, ki jih povzročata pretiranost v spolnih odnosih, malo razlikuje od impotence, ki jo je povzročil onanizem.

Pogosto slišimo od moških, da svojo ženo čuvajo pred nosečnostjo s tem, da prekinjajo spolni akt (coitus interruptus). Ako se to dogaja pogosto, se s časom poškoduje tonus ožilja in mišic spolnega aparata, nastane zastoj krvi in vnetje spolnih organov. Pri tem resno trpijo tudi možganski centri. Oni ostanejo dolgo časa v stanju razburjenosti, a to rojeva spolno slabost. Prekinjeni spolni akt je velika obremenitev tudi za živčni sistem. Povsem naravno je, da je dolžnost moža čuvati ženo pred nezaželjeno nosečnostjo. Toda to naj dela na boljši, pristopnejši, manj škodljiv način. Ali uporablja sam zaščitno sredstvo, ali pa ženo napoti k ginekologu, da se posvetuje glede primerne kontracepcijskega sredstva.

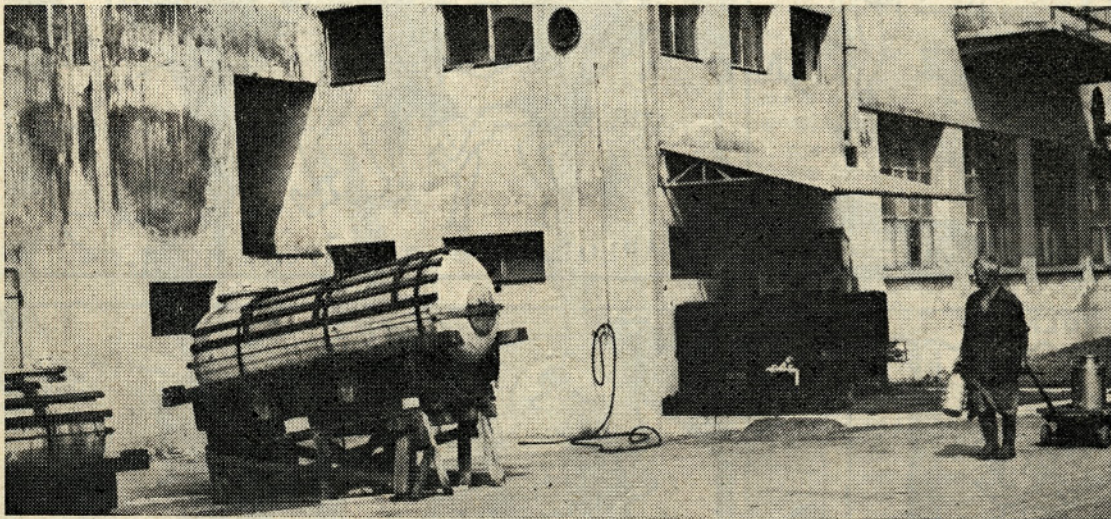
Zelo škodljivo deluje na spolne funkcije tudi alkohol. Celo zmerna, vendar često dolgotrajna uporaba privede v mnogih slučajih do impotence, pri tem pa spolna moč progresivno pada. To se razlaga z delovanjem na živčno-spolne centre, ki se nahajajo v velikih možganih in hrbteničnem mozgu. Alkohol zastropja tudi tkivo spolnih organov (testisa) in povzroča motnje v razvoju in dozorevanju. Proces vzbujenja postanejo močnejši nego procesi umir-

janja, človek izgublja kontrolo nad seboj, dela nepremišljene postopke, ki ga privedejo do globokih razočaranj. Dalje ima vinjen človek slučajne spolne odnose, pri tem pa dobi venerično bolezen gonoreje ali sifilisa. Zelo pogosto tudi trihomonas, ki je nevaren tudi za moškega. Če se z zdravljenjem ne začne pravočasno, zapuščajno te bolezni težke, nepopravljive posledice: neplodnost, spolno nemoč in vnetje spolnih ter drugih organov.

Neki venerolog je povedal naslednji primer: 20-letni mladenič, po poklicu šofer, izredni študent na fakulteti. V družbi se je spoznal z mlado ženo in je bil še isti večer z njo. Čez nekaj dni je občutil močno bolečino pri uriniranju, nato pa gnojen izloček. Moral bi k zdravniku. Ker ni hotel nikomur povedati svojih doživetij ni šel. Povedal je le svojemu prijatelju in jemal neke tablete. Bolečine so prenehale in kmalu je izgledalo se v redu. Po dveh mesecih je začutil bolečine v kolenu, a nato še v stopalu. Poklic šoferja je moral opustiti. Moral se je obrniti na zdravnika. Zdravil se je dolgo zaradi vnetja v kolenskem sklepu, ki ga je povzročila kapavica (gonoreja). Zdravljenje je bilo končano in rekli so mu, da se lahko poroči. Čez nekoliko let je prišel zopet v ambulanto. Bil je že strojni inženir, več let poročen. »Zelo sva nesrečna, ker nimava otrok,« je dejal, »žena je bila na pregledu pa je povsem zdrava.« Vprašal je zdravnika, kaj je z njim, da ne more imeti otrok. Niso ga mogli razveseliti. Drago je plačal svoje doživetje.

Še vedno mnogim ni jasen pojem škodljivosti spolne abstinence. Abstinenca, ne samo da ni škodljiva, temveč je celo potrebna do začetka normalnega zakonskega življenja.

Šport, delo, učenje, umetnost, literatura — na teh področjih naj si mlad človek krepí moči. To človeka plemeniti in ga vodi h kulturnem življenju. Higiena spolnega življenja je glavni pogoj za ohranjanje zdravja in lepega življenja dolgo let do visoke starosti.

V obratu I

**Sodeluj
V
Tekstilcu**

Zahvala

Ob smrti mojega očeta Lovrenca se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz zgornje kovo-tkalnice v obratu I za izraženo sožalje in za poklonjeni venec.

NEŽKA KRIZAJ

Križanka

Vodoravno: 1. skupek kakih problemov, 12. poleg stopinj mera za kotle (središnji kot v krogu pod lokom, ki je enak dolžini polmera), 13. francoski filmski igralec junaških vlog (Jean), 15. francoski skladatelj, v katerega delih se prepletajo neoklasicistični in impresionistični elementi (Jacques, 1890—1962), 16. opazna plošča, 17. avtomobilska oznaka Trsta, 19. ločnica dveh držav, 20. vzgojna in varstvena otroška ustanova, 21. namizno pregrinjalo, 22. ime slovenske mladinske pisateljice Percicijeve, 23. človek, ki pije, 24. drugo ime za mivko, 25. zadnja in enajsta črka slovenske abecede, 26. jekomer, naprava za merjenje oddaljenosti s pomočjo odmeva, 27. del avtomobila, ki nosi prednja ali zadnja kolesa, 28. druga pisava za besedo cinik, 29. krotitelj in vaditelj živali, 30. umrli slovenski pisatelj psihoanalitične smeri (Vladimir, »Alamut«), 32. glasbena oznaka za tiho podajanje, 33. dodatek, priključek k pogodbi, 34. žensko telovadno orodje, 35. oznaka za kotno funkcijo tangens, 37. boginja pomladi, lepote in ljubezni pri starih Slovanih, 38. z vodo pomešana zemlja, brozga, 39. ptica ujeta (brkati), 40. grška črka, 41. živalska noga, 42. gorovje v jugozahodni Bolgariji, katerega najvišji vrh Musala je najvišja bolgarska gora, 43. avtomobilska oznaka Torina, 44. reka v severovzhodni Sloveniji s številnimi hidrocentralami, 45. kemični element z znakom Se, 46. planina nad Tuhijsko dolino, 48. deska pri plotu, 49. trgovski izvedenec.

Navpično: 1. priprava za vpenjanje kosov pri obdelovanju, npr. piljenju, žaganju ipd., 2. krvnik, 3. posteljno pregrinjalo, 4. vrsta, 5. vrsta razcveta, 6. glavni

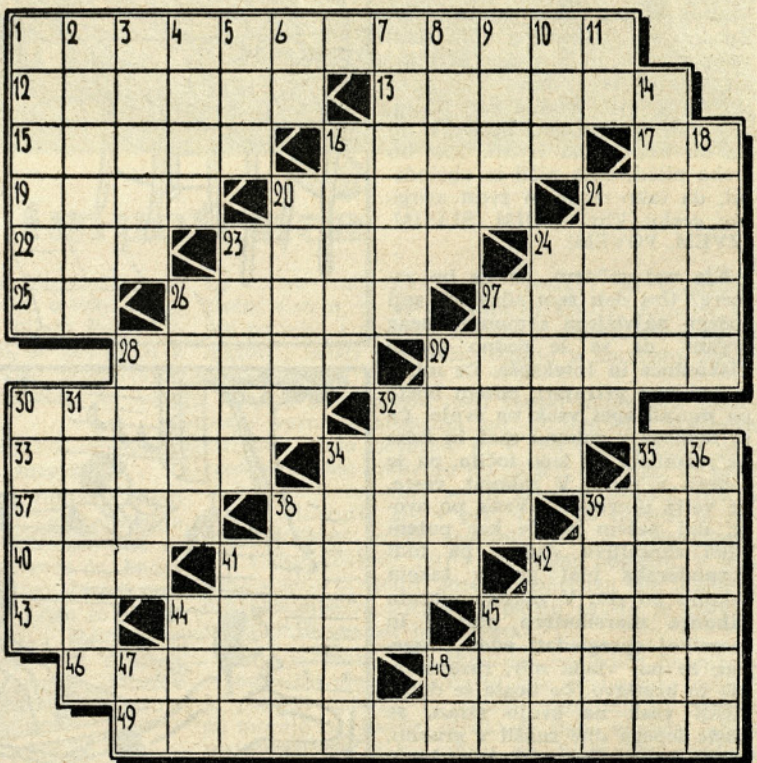
števnik, 7. človek, ki se iz ljubezni ukvarja s kako dejavnostjo, neprofesionalec, 8. makedonska skupina narodnih pesmi in plesov, 9. prebivalec otočne države v zahodni Evropi, 10. poganjek, cima, 11. začetnici sodobnega slovenskega pisatelja (»Lukarji«), 14. del jezdečeve opreme, 16. šampion, 18. predmet, reč, 20. enovalentni radikal iz etilena, iz njegovih spojin izdelujejo zlasti umetne mase, 21. zagrebško civilno letališče, 23. zavedanje lastne vrednosti, 24. tanka kožica, 26. luknjičava lobanjska kost, 27. znana madridska umetnostna galerija, 28. šolski pripomoček za pisanje na tablo, 29. bolniku predpisana hrana, 30. ansambel baletnih plesalk in plesalcev, 31. izvedenec v anatomiji, 32. preprosto strelno orožje, 34. vrhovni vodja, 35. krajši naziv za aparat, ki posreduje sporočila na daljavo, 36. trd, bleščoč se kremenčev mineral kot dragi kamen, 38. ime ljubljanskega televizijskega napovedovalca Prestorja, 39. vzdevek srbskega carja Dušana, 41. kopasti vrh na jugu Ljubljanskega barja (1107 m), 42. znani športni klub iz Madrida, 44. spodnji del posode, 45. poželenje, strast, 47. začetnici starejše slovenske gledališke igralke, dobitnice Prešernove nagrade za leto 1969, 48. grška črka, s katero v matematiki označujemo Ludolfovo število 3,141.

7. NAGRADNA KRIŽANKA

Izrebrani so bili:

- 15.— Jože Dovžan, termocentrala II,
12.— Marjan Bregar, predilnica II,
10.— Jernej Vidmar, uprava,
9.— Teodora Mesarič, uprava (predilniški laboratorij II).

KRIŽANKA

Zahvala

Ob težki izgubi moje ljube sestre
Marije Oselj

se najlepše zahvaljujem sindikatu, sodelavkam in sodelavcem iz predilnice II za poklonjeni venec in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo sem dolžna tovarišici Mariji Želko za ganljive besede ob grobu.

Vsem lepa hvala!

Helena Oselj
Tkalnica II.

Lepo se zahvaljujem sindikalni podružnici predilnice I za lepo darilo, ki so mi ga poklonili ob mojem odhodu v pokoj.

Alojz Skubic

Pri objavi zahvale Adolfa Vizoviška (v 8. številki Tekstilca), smo nenamerno izpustili del zahvale. Ta del glasi:

Lepo se zahvaljujem tudi sindikalni podružnici vzdrževalne-
ga obrata za lepo darilo.
Adolf Vizovišek
jermenar